

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

60. aastakäik

28. juuli 2017

Sisukord

I Seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1369, 4. juuli 2017, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL⁽¹⁾ 1
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1370, 4. juuli 2017, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1683/95 ühtse viisavormi kohta 24

DIREKTIIVID

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2017/1371, 5. juuli 2017, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil 29

Parandused

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määruse (EL) 2017/1128 (võrgusisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul) parandus (ELT L 168, 30.6.2017) 42

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2017/1369,

4. juuli 2017,

millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL**(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on võtnud kohustuse ehitada üles energialiit koos tulevikku suunatud kliimapoliitikaga. Energiatõhusus on väga oluline element liidu kliima- ja energiapoliitika raamistikus aastani 2030 ning energianõudluse vähendamise võtmetegur.
- (2) Energiamärgistus võimaldab klientidel teha energiamõjuga toodete energiatarbimisele tuginedes teadlikke valikuid. Teave tõhusate ja säästvate energiamõjuga toodete kohta annab märkimisväärse panuse energiasäästu ja energiaarvete vähendamisse, edendades samal ajal innovatsiooni energiatõhusamate toodete alal ja investeeringuid selliste toodete tootmisse. Energiamõjuga toodete tõhususe parandamine klientide teadlike valikute abil ning nende toodetega seotud nõuete ühtlustamine liidu tasandil toob kasu ka tootjatele, tööstusele ja liidu majandusele tervikuna.
- (3) Komisjon analüüsis Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL ⁽³⁾ tõhusust ja tegi kindlaks, et energiamärgistuse raamistikku on selle tõhususe suurendamiseks vaja ajakohastada.
- (4) Direktiiv 2010/30/EL on asjakohane asendada määrusega, mille kohaldamisala jääb põhimõtteliselt samaks, kuid millega muudetakse ja tõhustatakse direktiivi teatavaid sätteid, et selgitada ja ajakohastada nende sisu, võttes arvesse viimastel aastatel toodete energiatõhususe osas toimunud tehnoloogilist arengut. Kuna inimeste ja

⁽¹⁾ ELT C 82, 3.3.2016, lk 6.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 13. juuni 2017. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 26. juuni 2017. aasta otsus.⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/30/EL energiamõjuga toodete energia- ja muude ressursside tarbimise näitamise kohta märgistuses ja ühtses tootekirjelduses (ELT L 153, 18.6.2010, lk 1).

kaupade veoks ette nähtud transpordivahendite energiatarbimist reguleeritakse otseselt ja kaudselt teiste liidu õigusaktide ja poliitikaga, on asjakohane need käesoleva määruse kohaldamisalast jätkuvalt välja jätta, nende seas paikse mootoriga transpordivahendid, nagu liftid, eskalaatorid ja konveierilindid.

- (5) Asjakohane on selgitada, et kõik tooted, mis lastakse liidu turule esimest korda, sealhulgas imporditud kasutatud tooted, peaksid kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse. Samas ei peaks see hõlmama tooteid, mis tehakse liidu turul kättesaadavaks teist või enam korda.
- (6) Määrus on sobiv õigusakt, sest sellega kehtestatakse selged ja üksikasjalikud õigusnormid, mis takistavad liikmesriikidel neid erinevalt üle võtta, ja seega tagatakse suurem ühtlustatus kogu liidus. Ühtlustatud õigusraamistik liidu, mitte liikmesriikide tasandil vähendab kulusid tootjate jaoks, tagab võrdsed võimalused ning kaupade vaba liikumise siseturul.
- (7) Energianõudluse vähendamine on komisjoni 28. mai 2014. aasta teatistes esitatud Euroopa energiajulgeoleku strateegia üks põhimetmeid. Komisjoni 25. veebruari 2015. aasta teatistes esitatud energialiidu raamstrateegias on peale selle rõhutatud energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja vajadust täielikult rakendada liidu energiaõigust. Komisjoni teatistes esitatud energialiidu raamstrateegia tegevuskavaga on ette nähtud toodete energiatõhususe raamistiku läbivaatamine 2015. aastal. Käesoleva määrusega parandatakse energiamärgistuse õigus- ja jõustamisraamistikku.
- (8) Energiamõjuga toodete tõhususe parandamine klientide teadlike valikute kaudu toob kasu liidu majandusele, vähendab energianõudlust ja säästab raha energiaarvetelt, aitab kaasa innovatsioonile energiatõhususe alal ja sellesse investeerimisele ning võimaldab kõige energiatõhusamaid tooteid arendavatel ja tootvatel tööstustel saada konkurentsieelise. Ühtlasi aitab see saavutada liidu 2020. ja 2030. aastaks seatud energiatõhususe eesmärgi ning liidu keskkonna- ja kliimamuutuste alaseid eesmärgi. Samuti on selle eesmärk parandada energiamõjuga toodete ja nende osade keskkonnatoimet, sealhulgas mis puudutab muude ressursside kui energia kasutamist nende toodete poolt.
- (9) Käesolev määrus aitab arendada, klientide poolt tunnustada ja turul kasutusele võtta energiatarbimise seisukohast arukaid tooteid, mida saab aktiveerida suhtlema teiste seadmete ja süsteemidega, sealhulgas energiavõrgu endaga, et parandada energiatõhusust või taastuvenergia osakaalu, vähendada energiatarbimist ja edendada liidu tööstuse innovatsiooni.
- (10) Täpse, asjakohase ja võrreldava teabe esitamine toodete konkreetse energiatarbimise kohta aitab klientidel valida energiamõjuga tooteid, mis tarbivad kasutamise ajal vähem energiat ja muid olulisi ressursse. Kohustuslik standardmärgis energiamõjuga toodetele on tõhus viis anda potentsiaalsetele klientidele energiamõjuga toodete energiatõhususe kohta võrreldavat teavet. Märgist tuleks täiendada tootekirjeldusega. Märgis peaks olema hõlpsasti äratuntav, lihtne ja kokkuvõtlik. Selleks tuleks märgise praegune värviskaala (tumerohelisest kuni punaseni) säilitada alusena, mille põhjal teavitada kliente toodete energiatõhususest. Selleks, et märgisest oleks tegelikult kasu klientidele, kes püüavad energiat ja kulusid kokku hoida, peaksid märgiseskaala astmed vastama kliendi jaoks olulisele energiasäästule ja kulude kokkuhoiule. Enamiku tooterühmade puhul tuleks vajaduse korral näidata märgisel lisaks märgiseskaalale ära ka absoluutne energiatarbimine, et võimaldada klientidel prognoosida oma valikute otsest mõju energiaarvetele. Siiski ei ole võimalik anda sellist teavet nende energiamõjuga toodete kohta, mis ise energiat ei tarbi.
- (11) Klientide jaoks on kulutõhusaks osutunud klassifikatsioon, mille puhul kasutatakse tähti A–G. Selle ühtne kohaldamine kõigi tooterühmade puhul suurendab kava kohaselt läbipaistvust ja arusaamist klientide seas. Olukordades, kus tooted ei saa Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ⁽¹⁾ kohaste ökodisainimeetmete tõttu enam kuuluda klassi E, F või G, tuleks nimetatud klasse märgisel sellegipoolest näidata halli värviga. Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel, näiteks kui sääst on ebapiisav kõigi seitsme klassi ulatuses, võiks märgis sisaldada tavapärasest skaalast A–G vähem klasse. Nimetatud juhtudel tuleks ülejäänud klasside jaoks säilitada märgise värviskaala tumerohelisest kuni punaseni ja seda tuleks kasutada üksnes turule lastavate või kasutusse võetavate uute toodete puhul.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

- (12) Kui tarnijad lasevad turule toote, tuleks iga tooteühik varustada paberkandjal märgisega, mis vastab asjaomastes delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele. Asjaomastes delegeeritud õigusaktides tuleks sätestada kõige tulemuslikum moodus märgiste esitamiseks, võttes arvesse selle mõju klientidele, tarnijatele ja edasimüüjatele, ning võiks ette näha, et märgis trükitakse toote pakendile. Edasimüüja peaks esitama kättesaadavaks tehtud märgise koos tooteühikuga asjaomaste delegeeritud õigusaktide kohaselt nõutavas kohas. Esitatud märgis peaks olema selgelt nähtav ja toote juurde kuuluvana määratletav, ilma et klient peaks märgiselt lugema kaubamärki või mudeli numbrit, ning see peaks köitma esitatud tooteid vaatava kliendi tähelepanu.
- (13) Ilma et see mõjutaks tarnija kohustust edastada iga tooteühikuga trükitud märgis, võiks digitehnoloogia areng võimaldama kasutada lisaks trükitud energiamärgistele elektroonilisi märgiseid. Samuti peaks olema võimalik, et edasimüüja saab laadida tootekirjelduse alla toodete andmebaasist.
- (14) Kui energiamärgise esitamine ei ole teostatav, näiteks teatavate kaugmüügivormide puhul, visuaalsetes reklaamides ja tehnilistes müügiedendusmaterjalides, tuleks potentsiaalsetele klientidele esitada vähemalt toote energiklass ja märgisel olevate energiatõhususe klasside vahemik.
- (15) Tootjad reageerivad energiamärgisele üha energiatõhusamate toodete väljatöötamise ja turule laskmisega. Samal ajal kalduvad nad ökodisaini käsitlevate liidu õigusaktide mõjul lõpetama vähem tõhusate toodete valmistamise. Sellise tehnoloogilise arengu tagajärjel kuulub enamik tootemudeleid energiamärgise kõrgeimatesse klassidesse. Vajalikuks võib osutuda toodete täiendav eristamine, et võimaldada klientidel tooteid nõuetekohaselt võrrelda, millega kaasneb vajadus muuta märgiste klassifikatsiooni. Seepärast tuleks käesolevas määruses sätestada klassifikatsiooni muutmise üksikasjalik kord, et tagada tarnijatele ja edasimüüjatele maksimaalne õiguskindlus.
- (16) Mitme märgise puhul, mis on kehtestatud direktiivi 2010/30/EL kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega, on tooted kättesaadavad üksnes või enamasti kõrgeimates klassides. See vähendab märgiste tõhusust. Olemasolevatel märgistel näidatud klassidel on sõltuvalt tooterühmast varieeruvad skaalad, mille kõrgeim klass võib jääda A ja A+++ vahele. Seega, kui kliendid võrdlevad eri tooterühmade märgiseid, võidakse nad ekslikult viia arvamusele, et asjaomase märgise puhul on olemas näidatud klassidest paremad energiklassid. Sellise võimaliku segaduse vältimiseks on esimese sammuna asjakohane muuta olemasolevate märgiste algseid klassifikatsioone, et tagada ühtne skaala A–G käesoleva määruse kohaselt kehtestatud kolmele tootekategooriale.
- (17) Ruumikütte- ja vee-soojendamistoodete energiamärgistus võeti kasutusele alles hiljuti ning nimetatud tooterühmade puhul on tehnoloogia areng võrdlemisi aeglane. Praeguses märgisesüsteemis tehakse selgelt vahet traditsioonilistel fossiilkütustel põhinevatel tehnoloogiatel, mille parim klass on A, ja taastuvenergiäl põhinevatel tehnoloogiatel, mille jaoks on ette nähtud klassid A+, A++ ja A+++, kuid mis on sageli oluliselt kallimad. Märkimisväärset energiasäästu on juba võimalik saavutada kõige tõhusamate fossiilkütustel põhinevate tehnoloogiate abil, mille tulemusel on asjakohane jätkata nende reklaamimist A-klassi kuuluvana. Kuna ruumikütte- ja vee-soojendamistoodete turg läheb taastuvenergiäl põhinevatele tehnoloogiatele üle aeglaselt, on asjakohane muuta nende toodete energiamärgiste klassifikatsiooni hilisemas etapis.
- (18) Pärast algse klassifikatsiooni muutmist peaks klassifikatsiooni edasise muutmise sageduse määrama kindlaks kõrgeimatesse klassidesse kuuluvate toodete müügi osakaalu järgi. Selle käigus tuleks võtta arvesse tehnoloogilise arengu kiirust ja vajadust mitte panna tarnijatele ja edasimüüjatele ja eelkõige väikeettevõtjatele liigset koormust. Seetõttu oleks soovitatav, et selline klassifikatsiooni muutmine toimuks ligikaudu iga kümne aasta tagant. Värskelt muudetud klassifikatsiooniga märgise puhul peaks üks kõrgeim klass jääma tühjaks, et õhutada tehnoloogilist arengut, tagada regulatiivne stabiilsus, piirata klassifikatsiooni muutmise sagedust ja võimaldada üha tõhusamate toodete väljatöötamist ja tunnustamist. Erandlikel juhtudel, kui prognoositakse tehnoloogia kiiremat arengut, ei peaks ükski toode kuuluma asja muudetud klassifikatsiooniga märgise kehtestamise ajal kahte kõrgeimasse klassi.
- (19) Enne klassifikatsiooni muutmist peaks komisjon läbi viima asjakohase ettevalmistava uuringu.
- (20) Kui tooterühma märgise klassifikatsiooni muudetakse, tuleks klientide eksitamise vältimiseks asendada poodides asjaomastel toodetel esitatud märgised lühikese aja jooksul ning viia läbi asjakohane klientide teavituskampaania, milles osutatakse selgelt sellele, et kasutusele on võetud uus versioon.

- (21) Muudetud klassifikatsiooniga märgise puhul peaksid tarnijad esitama edasimüüjatele teatava aja jooksul nii olemasoleva kui ka muudetud klassifikatsiooniga märgise. Esitletavatel toodetel (sh internetis) olemasolevate märgiste asendamine muudetud klassifikatsiooniga märgistega peaks toimuma võimalikult kiiresti pärast muudetud klassifikatsiooniga märgist käsitlevas delegeeritud õigusaktis määratletud asendamise kuupäeva. Edasimüüjad ei tohiks esitada muudetud klassifikatsiooniga märgist enne asendamise kuupäeva.
- (22) On vaja näha ette selge ja proportsionaalne kohustuste jagunemine, mis vastab iga ettevõtja rollile tarne- ja turustusprotsessis. Ettevõtjad peaksid vastutama nõuetele vastavuse eest kooskõlas oma vastava rolliga tarneahelas ning peaksid tagama, et nad teevad turul kättesaadavaks üksnes sellised tooted, mis vastavad käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele.
- (23) Selleks et säilitada klientide usaldus energiamärgise vastu, ei tohiks energiamärgise nõuetega hõlmatud energiamõjuga ja ilma energiamõjuta toodete puhul lubada kasutada muid märgiseid, mis jälgendavad energiamärgist. Kui energiamõjuga tooted ei ole hõlmatud delegeeritud õigusaktidega, peaks liikmesriikidel olema lubatud säilitada selliste toodete märgistamise siseriiklikud süsteemid või kehtestada uusi süsteeme. Samal põhjusel ei tohiks olla lubatud kasutada täiendavaid märgiseid, tähiseid, sümboleid või silte, mis võivad kliente asjaomase toote energiatarbimise osas eksitada või segadusse ajada. Liidu õiguse kohaselt sätestatud märgiseid, nagu näiteks rehvide märgistus seoses kütusesäästlikkuse ja muude keskkonnanäitajatega, ning täiendavaid märgiseid, nagu ELi Energy Star ja ELi ökomärgis, ei tohiks käsitada eksitavate või segadusttekitavatena.
- (24) Järjest enam pakutakse klientidele nende toodete jaoks tark- või püsivara uuendusi, kui tooted on juba turule lastud ja kasutusele võetud. Kuigi sellised uuendused on tavaliselt mõeldud selleks, et parandada toote tõhusust, võivad need samuti mõjutada energiatõhusust ja muid energiamärgisel näidatud toote parameetreid. Kui nimetatud muudatused kahjustavad seda, mis on märgisel näidatud, tuleks kliente nendest muudatustest teavitada ja neile tuleks anda võimalus uuendusega nõustuda või sellest keelduda.
- (25) Õiguskindluse tagamiseks on vaja selgitada, et energiamõjuga toodete suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrmuses (EÜ) nr 765/2008 ⁽¹⁾ sätestatud eeskirju liidu turu järelevalve ja liidu turule sisenevate toodete kontrolli kohta. Kaupade vaba liikumise põhimõtet arvesse võttes on äärmiselt oluline, et liikmesriikide turujärelevalveasutused teeksid omavahel tõhusat koostööd. Komisjon peaks sellist energiamärgistuse alast koostööd tugevdama omapoolse toetusega ökodisaini ja energiamärgistuse alastele halduskoostöö tööriistadele.
- (26) Komisjoni ettepanek võtta vastu uus määrus toodete turujärelevalve kohta sisaldab määruse (EÜ) nr 765/2008, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/95/EÜ ⁽²⁾ ja mitmete valdkondlike liidu ühtlustamisõigusaktide sätteid. Kõnealune ettepanek hõlmab Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 768/2008/EÜ ⁽³⁾ sätteid kaitseklauslite kohta, mida kohaldataks kõigi liidu ühtlustamisõigusaktide suhtes. Kuni kaasseadusandjad arutavad uut määrust, on asjakohane viidata määrusele (EÜ) nr 765/2008 ja lisada kaitseklauslid käesolevasse määrusesse.
- (27) Määrusega (EÜ) nr 765/2008 hõlmatud turujärelevameetmete eesmärk ei ole üksnes tervise ja ohutuse kaitse, vaid neid kohaldatakse ka sellise liidu õiguse jõustamiseks, mille eesmärk on kaitsta muid avalikke huvisid, sealhulgas energiatõhusust. Kooskõlas komisjoni 13. veebruari 2013. aasta teatisega „20 meetet Euroopa toodete ohutumaks ja nõuetele vastavaks muutmiseks: mitmeaastane tegevuskava toodete järelevalveks ELis“ on ajakohastatud liidu üldist riskihindamismetoodikat, et see hõlmaks kõiki riske, sealhulgas energiamärgistusega seonduvaid riske.
- (28) Ühtse ja kulutõhusa turujärelevalve tagamiseks kogu liidus on samuti vaja, et liikmesriigid korrapäraselt ja üksikasjalikult arhiveeriks ja jagaksid omavahel kogu asjakohast teavet asjaomaste siseriiklike meetmete,

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta otsus nr 768/2008/EÜ toodete turustamise ühise raamistiku kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 93/465/EMÜ (ELT L 218, 13.8.2008, lk 82).

sealhulgas käesoleva määruse kohaste teadete kohta. Komisjoni loodud turujärelevalve info- ja teavitussüsteemi andmebaas sobib hästi, et luua terviklik turujärelevalvealase teabe andmebaas, ning seega tuleks aktiivselt innustada seda kasutama.

- (29) Komisjon peaks looma toodete andmebaasi, mis koosneks avalikust osast ja nõuetele vastavuse osast, mis peaks olema kättesaadav veebiportaali vahendusel, ning haldama seda andmebaasi, et luua kasulik vahend klientidele, anda edasimüüjatele alternatiivseid võimalusi tootekirjeldusi kätte saada, hõlbustada nõuetele vastavuse kontrollimist ning esitada ajakohaseid turuandmeid tootepõhiste märgiste ja tootekirjelduste läbivaatamisega seotud reguleerimisprotsessi jaoks.
- (30) Ilma et see piiraks liikmesriikide turujärelevalve alaseid kohustusi ja tarnijate kohustust kontrollida toote vastavust, peaksid tarnijad tegema toote nõuetele vastavust käsitleva nõutava teabe elektrooniliselt kättesaadavaks toodete andmebaasis. Klientide ja edasimüüjate jaoks asjakohane teave tuleks teha avalikult kättesaadavaks toodete andmebaasi avalikus osas. Kõnealune teave tuleks teha kättesaadavaks avatud andmetena, et anda mobiilrakenduste arendajatele ja teistele võrdlusvahenditele võimalus seda kasutada. Lihtsat ja vahetut juurdepääsu toodete andmebaasi avalikule osale tuleks hõlbustada kasutajatele suunatud vahenditega, näiteks trükitud märgisel esitatav dünaamiline ruutkood.
- (31) Toodete andmebaasi nõuetele vastavuse osa suhtes tuleks kohaldada rangeid andmekaitse-eeskirju. Nõuetele vastavuse osas sisalduvad tehnilise dokumentatsiooni konkreetsed nõutud osad tuleks teha kättesaadavaks nii turujärelevalveasutustele kui ka komisjonile. Kui teatud tehniline teave on nii tundlik, et seda ei ole asjakohane lisada käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides määratletud tehnilise dokumentatsiooni hulka, peaks turujärelevalveasutustele jääma õigus saada vajaduse korral kõnealusele teabele juurdepääs kooskõlas tarnijate koostöökohustusega või tarnijate poolt toodete andmebaasi vabatahtlikult üles laetud tehnilise dokumentatsiooni täiendavate osade kaudu.
- (32) Selleks, et toodete andmebaasi saaks kasutada niipea kui võimalik, peaks andmebaasis registreerimine olema kohustuslik kõikidele mudelitele, mille ühikud lastakse turule pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva. Mudelite puhul, mille ühikud lastakse turule enne käesoleva määruse jõustumise kuupäeva, kuid mida enam ei turustata, peaks registreerimine olema vabatahtlik. Tuleks ette näha asjakohane üleminekuperiood andmebaasi väljatöötamiseks ja selleks, et võimaldada tarnijatel täita registreerimise kohustust. Kui juba turule lastud tootele tehakse märgise ja tootekirjelduse seisukohast olulisi muudatusi, tuleks toodet käsitada uue mudelina ning tarnija peaks selle registreerima toodete andmebaasis. Komisjon peaks turujärelevalveasutuste ja tarnijatega koostöös pöörama erilist tähelepanu üleminekuprotsessile, kuni toodete andmebaasi avaliku ja nõuetele vastavuse osa täieliku rakendamiseni.
- (33) Käesoleva määruse ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide sätete rikkumise suhtes kohaldatavad karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (34) Energiatõhususe, kliimamuutuste leevendamise ja keskkonnakaitse edendamiseks peaks liikmesriikidel olema võimalus kehtestada soodustusi energiatõhusate toodete kasutamiseks. Liikmesriikidel on õigus otsustada selliste soodustuste laadi üle. Kõnealused soodustused peaksid vastama liidu riigiabi eeskirjadele ega tohiks endast kujutada põhjendamatu turutõkkeid. Käesolev määrus ei piira selliste soodustustega seoses Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise lepingu) artiklite 107 ja 108 kohaselt rakendatavate tulevaste riigiabimenetluste tulemusi.
- (35) Käesoleva määruse kohaste tootepõhiste nõuetega hõlmatud toodete energiatarbimise, energiatõhususe ja toodetega seotud muu teabe mõõtmiseks tuleks kasutada usaldusväärseid, täpseid ja korratavaid meetodeid, milles võetakse arvesse üldtunnustatud ajakohaseid mõõtmis- ja arvutusmeetodeid. Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks peaksid standardid olema liidu tasandil harmoneeritud. Sellised meetodid ja standardid peaksid võimalikult palju võtma arvesse asjaomase toote tegelikus elus kasutamist, kajastama keskmist kliendikäitumist ning olema töökindlad, et vältida tahtlikku ja tahtmatut kõrvalehoidmist. Energiamärgised peaksid kajastama toodete tegeliku kasutamise võrreldavaid tulemusi piirangute raames, mis on tingitud usaldusväärsete ja korratavate laborikatsete vajadusest. Seetõttu ei peaks tarnijatel olema lubatud lisada tark- või riistvara, mis katsetingimustes muudab automaatselt toote tulemusi. Kui tootepõhiste nõuete kohaldamise ajaks ei ole standardeid avaldatud, peaks komisjon avaldama *Euroopa Liidu Teatajas* asjaomaste tootepõhiste nõuetega seotud, üleminekuperioodil

kasutatavad mõõtmis- ja arvutusmeetodid. Kui viide sellisele standardile on avaldatud, tuleks selle täitmise korral eeldada vastavust ka käesoleva määruse alusel vastu võetud asjaomaste tootepõhiste nõuetega seotud mõõtmismeetoditele.

- (36) Komisjon peaks koostama pikaajalise tööplaani konkreetsete energiamõjuga toodete märgiste läbivaatamiseks koos esialgse loeteluga täiendavatest energiamõjuga toodetest, mille puhul võiks kehtestada energiamärgise. Tööplaani rakendamise lähtepunktiks peaks olema asjaomaste tooterühmade tehniline, keskkonnavaline ja majanduslik analüüs. Selles analüüsis tuleks kooskõlas ringmajanduse edendamise eesmärgiga käsitleda ka lisateavet, sh millised ja kui kulukad on võimalused teavitada kliente energiamõjuga toote tõhususest, näiteks selle energiatarbimine, vastupidavus või keskkonnatoime. Selline lisateave peaks muutma märgise kliendi jaoks mõistetavamaks ja tõhusamaks ega tohiks kliendile kaasa tuua halba mõju.
- (37) Enne käesoleva määruse jõustumise kuupäeva peaksid direktiivi 2010/30/EL kohaselt turustatavate toodete tarnijad olema jätkuvalt kohustatud tegema turujärelevalveasutuste taotluse korral kättesaadavaks asjaomaste toodete tehnilise dokumentatsiooni elektroonilise versiooni. Asjakohased üleminekusätted peaksid antud küsimuses tagama õiguskindluse ja järjepidevuse.
- (38) Käesoleva määruse sujuva ülevõtmise tagamiseks tuleks jätkata olemasolevate nõuete, mis on vastu võetud direktiivi 2010/30/EL artikli 10 ja komisjoni direktiivi 96/60/EÜ⁽¹⁾ kohaselt, kohaldamist teatud tooterühmadele kuni käesoleva määruse kohaselt vastuvõetud delegeeritud õigusaktid need nõuded tühistavad või asendavad. Nende olemasolevate nõuete kohaldamine ei mõjuta käesoleva määruse kohaste kohustuste kohaldamist.
- (39) Selleks et konkreetsete kriteeriumide põhjal kehtestada energiamõjuga toodete konkreetset tooterühmad ja selleks et kehtestada tootepõhised märgised ja tootekirjeldused, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽²⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (40) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused, et teha liidu kaitsemeetmete menetluse alusel kindlaks, kas liikmesriigi meede on põhjendatud või mitte, ning et kehtestada toodete andmebaasi toimimisega seotud üksikasjalikud nõuded. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽³⁾.
- (41) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt anda asjakohast teavet ja võimaldada seeläbi klientidel valida tõhusamaid tooteid, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid ühtlustatud õigusraamistiku edasise väljatöötamise ja tootjatele võrdsete võimaluste tagamise kaudu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (42) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada liikmesriikide kohustusi, mis on seotud direktiivi 2010/30/EL liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtaegadega ja kohaldamise kuupäevadega.
- (43) Seepärast tuleks direktiiv 2010/30/EL kehtetuks tunnistada,

⁽¹⁾ Komisjoni 19. septembri 1996. aasta direktiiv 96/60/EÜ, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 92/75/EMÜ kodumajapidamises kasutatavate pesumasin-kuivatite energiamärgistuse puhul (EÜT L 266, 18.10.1996, lk 1).

⁽²⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses sätestatakse raamistik, mida kohaldatakse turule lastud või kasutusele võetud energiamõjuga toodete („tooted“) suhtes. Määrusega nähakse toodetele ette märgis ja ühtne tootekirjeldus, mis kajastab toodete energiatõhusust, energia ja muude ressursside tarbimist toodete kasutamisel ning annab lisateavet toodete kohta, võimaldades klientidel seeläbi valida energiatõhusamaid tooteid, et vähendada oma energiatarbimist.
2. Käesolevat määrust ei kohaldata järgneva suhtes:
 - a) kasutatud tooted, välja arvatud kolmandast riigist imporditud tooted;
 - b) inimeste ja kaupade veoks ettenähtud transpordivahendid.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „energiamõjuga toode“ või „toode“ – kaup või süsteem, mille kasutamine mõjutab energiatarbimist ning mis lastakse turule või võetakse kasutusele, sealhulgas kauba või süsteemi osad, mille kasutamine mõjutab energiatarbimist ning mis on klientide jaoks turule lastud või kasutusele võetud ning mis on ette nähtud toodetesse paigaldamiseks;
- 2) „tooterühm“ – samade põhifunktsioonidega toodete rühm;
- 3) „süsteem“ – kogum mitmest kaubast, mis täidavad koos konkreetset funktsiooni eeldatavas keskkonnas ning mille energiatõhusus on seejärel võimalik määrata kindlaks ühe üksuse energiatõhususena;
- 4) „mudel“ – toote versioon, mille kõikidel ühikutel on ühesugused, märgise ja tootekirjelduse seisukohast olulised tehnilised näitajad ning sama mudelitähis;
- 5) „mudelitähis“ – tavaliselt tähtnumbriline kood, mis eristab konkreetset tootemudelit teistest sama kaubamärgiga või sama tarnija nimega mudelitest;
- 6) „võrdväärne mudel“ – mudel, millel on samad märgise seisukohast olulised tehnilised näitajad ja sama tootekirjeldus kui mõnel teisel mudelil, kuid mille sama tarnija on turule lasknud või kasutusele võtnud erineva mudelitähisega;
- 7) „turul kättesaadavaks tegemine“ – toote tasu eest või tasuta tarnimine liidu turule kaubandustegevuse käigus kas turustamiseks või kasutamiseks;
- 8) „turule laskmine“ – toote esmakordne liidu turul kättesaadavaks tegemine;
- 9) „kasutuselevõtmine“ – toote esmakordne sihtotstarbeline kasutamine liidu turul;
- 10) „tootja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes toodab toodet või on lasknud toote kavandada või valmistada ja turustab toodet oma nime või kaubamärgi all;
- 11) „volitatud esindaja“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes on saanud tootjalt kirjaliku volituse tegutseda tema nimel seoses teatavate ülesannetega;
- 12) „importija“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes laseb kolmandast riigist pärit toote liidu turule;
- 13) „edasimüüja“ – jaemüüja või muu füüsiline või juriidiline isik, kes kaubandustegevuse käigus pakub müügiks, rendile või järelmaksuga müügiks või esitleb tooteid klientidele ja paigaldajatele, tehes seda tasu eest või tasuta;

- 14) „tarnija“ – liidus asuv tootja, sellise tootja volitatud esindaja, kelle asukoht ei ole liidus, või importija, kes laseb toote liidu turule;
- 15) „kaugmüük“ – müügi-, rendi- või järelmaksuga müügi pakkumine posti teel, kataloogide, interneti või telefonimüügi kaudu või muul viisil, mille puhul ei saa eeldada, et potentsiaalne klient esitletavat toodet näeks;
- 16) „klient“ – füüsiline või juriidiline isik, kes ostab, rendib või omandab toote oma tarbeks, olenemata sellest, kas ta teeb seda eesmärgidel, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevusega, või mitte;
- 17) „energiatõhusus“ – töö, teenuse, kauba või energiaväljundi ja energiasisendi vaheline suhe;
- 18) „harmoneeritud standard“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1025/2012 (¹) artikli 2 lõike 1 punktis c määratletud standard;
- 19) „märgis“ – trükitud või elektrooniline graafiline diagramm, sealhulgas suletud skaala, mille puhul kasutatakse üksnes tähti A-st kuni G-ni (igale tähele vastab klass ja igale klassile vastab energiasääst) seitsmes eri värvitoonis alates tumerohelisest kuni punaseni, et anda tarbijatele teavet energiatõhususe ja energiatarbimise kohta; see hõlmab muudetud klassifikatsiooniga märgiseid ning märgiseid, millel on vastavalt artikli 11 lõigetele 10 ja 11 vähem klasse ja värve;
- 20) „klassifikatsiooni muutmine“ – konkreetse tooterühma märgisel teatava energiaklassi saavutamise nõuete rangemaks muutmine;
- 21) „muudetud klassifikatsiooniga märgis“ – konkreetse tooterühma märgis, mille klassifikatsiooni on muudetud ja mis on eristatav märgistest, mille klassifikatsiooni pole muudetud, säilitades samal ajal kõigi märgiste visuaalse ja tajutava sidususe;
- 22) „tootekirjeldus“ – tootega seotud teavet sisaldav standarddokument, mis on kas trükitud või elektrooniline;
- 23) „tehniline dokumentatsioon“ – dokumentatsioon, mis võimaldab turujärelevalveasutustel hinnata toote märgise ja tootekirjelduse täpsust, sealhulgas katsearuanded või sarnane tehniline tõendusmaterjal;
- 24) „lisateave“ – delegeeritud õigusaktis määratletud teave toote funktsionaalse toimivuse ja keskkonnatoime kohta;
- 25) „toodete andmebaas“ – tooteid käsitlev andmekogu, mis on süstemaatiliselt korrastatud ning koosneb klientidele mõeldud avalikust osast, kus toote parameetreid käsitlev teave on kättesaadav elektrooniliselt, veebiportaalist juurdepääsetavuse tagamiseks ja nõuetele vastavuse osast, koos selgelt sätestatud juurdepääsetavuse ja turvanõuetega;
- 26) „lubatud hälve“ – turujärelevalveasutuste poolt või nende nimel teostatud kontrollkatsete suurim lubatud mõõtmis- ja arvutustulemuste hälve võrreldes deklareeritud või avaldatud parameetrite väärtustega, kajastades laboritevaheliste katsetulemuste erinevuste hälvet.

Artikkel 3

Tarnijate üldised kohustused

1. Tarnija tagab, et turule lastud toodete iga eraldiseisev ühik varustatakse tasuta täpsete trükitud märgiste ja tootekirjeldustega kooskõlas käesoleva määruse ja asjakohase delegeeritud õigusaktiga.

Alternatiivina toote varustamisele tootekirjeldusega võidakse artikli 16 lõike 3 punktis h osutatud delegeeritud õigusaktidega näha ette, et on piisav, kui tarnija sisestab sellise tootekirjelduse parameetrid toodete andmebaasi. Sellisel juhul esitab tarnija edasimüüjale taotluse korral trükitud tootekirjelduse.

Delegeeritud õigusaktides võib sätestada, et märgis trükitakse toote pakendile.

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

2. Tarnija edastab edasimüüjale viimase nõudel trükitud märgised, sealhulgas artikli 11 lõike 13 kohaselt muudetud klassifikatsiooniga märgised, ning tootekirjeldused tasuta, kiiresti ja hiljemalt viie tööpäeva jooksul.
3. Tarnija tagab, et tema poolt kättesaadavaks tehtud märgised ja tootekirjeldused on täpsed, ning koostab tehnilise dokumentatsiooni, mis on piisav märgiste ja tootekirjelduste täpsuse hindamiseks.
4. Kui mudeli ühik on juba kasutusel, küsib tarnija kliendi selgesõnalist nõusolekut ühiku muutmiseks, kui seda on kavas teha uuendusena, mis kahjustaks ühiku energiatõhususe märgisel toodud parameetreid, mis on sätestatud asjaomases delegeeritud õigusaktis. Tarnija teavitab klienti uuenduse eesmärgist ja parameetrite muutumisest, sealhulgas märgise klassi muutumisest. Perioodi jooksul, mis on proportsionaalne toote keskmise elueaga, annab tarnija kliendile võimaluse keelduda uuendusest ilma funktsionaalsuse välditava kaotuseta.
5. Tarnija ei lase turule tooteid, mis on kavandatud selliselt, et katsetingimustes muutuvad automaatselt mudeli tulemused, eesmärgiga parandada selle tulemusi mis tahes parameetri osas, mis on määratletud asjaomases delegeeritud õigusaktis või mis sisalduvad tootele lisatud dokumentatsioonis.

Artikkel 4

Tarnijate kohustused seoses toodete andmebaasiga

1. Tarnijad peavad alates 1. jaanuarist 2019 enne delegeeritud õigusaktiga hõlmatud uue mudeli ühiku turule laskmist sisestama antud mudeli kohta toodete andmebaasi avalikku ja nõuetele vastavuse ossa teabe, nagu on ette nähtud I lisas.
2. Tarnijad peavad delegeeritud õigusaktiga hõlmatud mudelite osas, mille ühikud on turule lastud 1. augusti 2017 ja 1. jaanuari 2019 vahel, sisestama 30. juuniks 2019 toodete andmebaasi I lisas sätestatud nimetatud mudelitega seotud teabe.

Kuni andmete sisestamiseni toodete andmebaasi teevad tarnijad tehnilise dokumentatsiooni elektroonilise versiooni kontrollimiseks kättesaadavaks kümne päeva jooksul pärast turujärelevalveasutuste või komisjoni taotluse saamist;

3. Tarnijad võivad mudelite osas, mille ühikud on turule lastud eranditult enne 1. augustit 2017, sisestada mudeli kohta toodete andmebaasi andmed, nagu on ette nähtud I lisas.
4. Kui tootes tehakse muudatusi, mis on märgise või tootekirjelduse seisukohast olulised, käsitatakse toodet uue tootemudelina. Tarnija teeb andmebaasi kande, kui mudeli ühikuid ei lasta enam turule.
5. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud kohustusi ei kohaldata soojendite komplektide suhtes, millele on osutatud komisjoni delegeeritud määrustes (EL) nr 811/2013, ⁽¹⁾ (EL) nr 812/2013 ⁽²⁾ ja (EL) 2015/1187, ⁽³⁾ kui sellistele komplektidele märgiste andmise eest vastutab ainuüksi edasimüüja.
6. Pärast seda, kui mudeli viimane ühik on turule lastud, säilitavad tarnijad toodete andmebaasi nõuetele vastavuse osas teavet selle mudeli kohta 15 aasta jooksul. Kui see on asjakohane seoses toote keskmise elueaga, võidakse artikli 16 lõike 3 punkti q kohaselt ette näha lühem andmete säilitusaeg. Andmebaasi avalikus osas olevat teavet ei kustutata.

⁽¹⁾ Komisjoni 18. veebruari 2013. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 811/2013, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kütteseadmete, veesoojendite-kütteseadmete, kütteseadmest, temperatuuriregulaatorist ja päikeseenergia-seadmest koosnevate komplektide ning veesoojendist-kütteseadmest, temperatuuriregulaatorist ja päikeseenergiaseadmest koosnevate komplektide energiamärgistusega (ELT L 239, 6.9.2013, lk 1).

⁽²⁾ Komisjoni 18. veebruari 2013. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 812/2013, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses veesoojendite, kuumaveesalvestite ning veesalvestiga päikese-kütteseadmete energiamärgistusega (ELT L 239, 6.9.2013, lk 83).

⁽³⁾ Komisjoni 27. aprilli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 2015/1187, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses tahkekütusekatelde ja tahkekütusekatelde pakendite, lisakütteseadmete, temperatuuriregulaatorite ja päikeseenergia-seadmest energiamärgistusega (ELT L 193, 21.7.2015, lk 43).

*Artikkel 5***Edasimüüjate kohustused**

1. Edasimüüja
 - a) esitab asjakohase delegeeritud õigusaktiga hõlmatud mudeli ühikute puhul tarnijalt saadud või lõike 2 kohaselt kättesaadavaks tehtud märgise nähtaval viisil, sealhulgas veebi kaudu toimuva kaugmüügi korral, ning
 - b) teeb kliendile kättesaadavaks tootekirjelduse, sealhulgas taotluse korral füüsilisel kujul müügikohas.
2. Kui edasimüüjal artikli 3 lõikest 1 hoolimata ei ole märgist, nõuab ta seda tarnijalt vastavalt artikli 3 lõikele 2.
3. Kui edasimüüjal artikli 3 lõikest 1 hoolimata ei ole tootekirjeldust, nõuab ta seda tarnijalt vastavalt artikli 3 lõikele 2, või kui ta soovib, selle toodete andmebaasist trükkima või alla laadima elektrooniliselt esitamiseks, kui kõnealused võimalused on asjaomase toote osas kättesaadavad.

*Artikkel 6***Tarnijate ja edasimüüjate muud kohustused**

Tarnija ja edasimüüja

- a) osutavad vastavalt asjaomasele delegeeritud õigusaktile kõikides konkreetset mudelit käsitlevates visuaalsetes reklaamides ja tehnilistes müügiesitusematerjalides märgisel olevale toote energiatõhususe klassile ja energiatõhususe klasside vahemikule;
- b) teevad koostööd turujärelevalveasutustega ja võtavad omal algatusel või turujärelevalveasutuste nõudmisel viivitamata meetmeid juhul, kui ei ole täidetud käesolevas määruses ja asjaomastes delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuded, mis kuuluvad nende vastutusalasse;
- c) ei tee delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete puhul kättesaadavaks ega esita muid märgiseid, tähiseid, sümboleid või silte, mis ei vasta käesoleva määruse ja asjaomaste delegeeritud õigusaktide nõuetele, kui see võib kliente tõenäoliselt eksitada või segadusse ajada seoses energia või muude ressursside tarbimisega toote kasutamisel;
- d) ei tarni ega esita delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete puhul märgiseid, mis jälgendavad käesolevas määruses ja asjaomastes delegeeritud õigusaktides sätestatud märgiseid;
- e) ei tarni ega esita energiamõjuta toodete puhul märgiseid, mis jälgendavad käesolevas määruses või delegeeritud õigusaktides määratletud märgiseid.

Esimese lõigu punkt d ei mõjuta liikmesriikide õiguses sätestatud märgiseid, kui need ei ole ette nähtud delegeeritud õigusaktidega.

*Artikkel 7***Liikmesriikide kohustused**

1. Liikmesriigid ei takista käesoleva määruse ja asjaomaste delegeeritud õigusaktide nõuetele vastavate toodete turule laskmist või kasutuselevõttu oma territooriumil.
2. Kui liikmesriigid teevad delegeeritud õigusaktis määratletud toote puhul soodustusi, peavad need soodustused olema suunatud kahele kõrgeimale märkimisväärselt hõivatud energiatõhususe klassile või nimetatud delegeeritud õigusaktis sätestatud kõrgematele klassidele.
3. Liikmesriigid tagavad, et märgiste kehtestamise ja klassifikatsiooni muutmisega kaasnevad õppe- ja reklaamiotsustabelised teavituskampaaniad energiamärgistuse kohta, mida tehakse vajaduse korral koostöös tarnijate ja edasimüüjatega. Komisjon toetab kõnealuste kampaaniate osas tehtavat koostööd ja parimate tavade vahetamist, sealhulgas ühiste põhisõnumite soovitamise kaudu.

4. Liikmesriigid kehtestavad õigusnormid karistuste ja nende täitmise tagamise mehhanismide kohta, mida kohaldatakse käesoleva määruse või delegeeritud õigusaktide sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Direktiivi 2010/30/EL artiklis 15 sätestatud nõuetele vastavaid õigusnorme käsitatakse karistuste osas käesoleva lõike nõuetele vastavatenä.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 1. augustiks 2017 esimeses lõigus osutatud õigusnormidest, millest ei ole veel teatatud, ning teavitavad teda viivitamata kõikidest nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 8

Liidu turujärelevalve ja liidu turule sisenevate toodete kontrollimine

1. Käesoleva määruse ja asjaomaste delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artikleid 16–29.

2. Komisjon innustab ja toetab toodete energiamärgistuse alase turujärelevalvega seotud koostööd ja teabevahetust liikmesriikide asutuste vahel, kes vastutavad turujärelevalve või liidu turule sisenevate toodete kontrollimise eest, ning selliste asutuste ja komisjoni vahel, muu hulgas kaasates senisest enam ökodisaini ja energiamärgistuse alase halduskoostöö tööühmi.

Teavet vahetatakse ka juhul, kui katsetulemused näitavad, et toode vastab käesoleva määruse nõuetele ja asjaomastele delegeeritud õigusaktidele.

3. Liikmesriikide üldised turujärelevalveprogrammid või määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 18 alusel loodud valdkondlikud programmid hõlmavad meetmeid, millega tagatakse käesoleva määruse tulemuslik jõustamine.

4. Komisjon töötab koostöös ökodisaini ja energiamärgistuse alase halduskoostöö tööühmadega välja suunised käesoleva määruse jõustamiseks, eelkõige seoses toote katsetamise parimate tavade ning teabe vahetamisega riiklike turujärelevalveasutuste ja komisjoni vahel.

5. Turujärelevalveasutustel on käesoleva määruse või asjaomaste delegeeritud õigusaktide mittejärgimise korral õigus tarnijatelt sisse nõuda dokumentide kontrollimisest ja toote füüsilisest katsetamisest tulenevad kulud.

Artikkel 9

Ohtlike toodetega tegelemise siseriiklik menetlus

1. Kui liikmesriigi turujärelevalveasutustel on piisavalt põhjust asuda seisukohale, et käesoleva määrusega hõlmatud toode kujutab endast ohtu käesolevas määruses käsitletud avaliku huvi kaitse aspektidele, näiteks keskkonna- ja tarbijakaitseaspektidele, viivad nad läbi asjaomase toote hindamise, mis hõlmab kõiki energiamärgistuse nõudeid, mis on ohu osas asjakohased ning sätestatud käesolevas määruses või asjaomastes delegeeritud õigusaktides. Vajaduse korral teevad tarnijad ja edasimüüjad turujärelevalveasutustega sel eesmärgil koostööd.

2. Kui turujärelevalveasutused leiavad lõikes 1 osutatud hindamise käigus, et toode ei vasta käesolevas määruses või asjaomastes delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele, nõuavad nad viivitamata, et tarnija või vajaduse korral edasimüüja võtaks kõik vajalikud parandusmeetmed toote vastavusse viimiseks kõnealuste nõuetega, kõrvaldaks vajaduse korral toote turult või võtaks selle vajaduse korral tagasi mõistliku aja jooksul, mille nad ohu laadi arvestades määravad.

Käesolevas lõikes osutatud meetmete suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklit 21.

3. Kui turujärelevalveasutused on seisukohal, et lõikes 2 osutatud mittevastavus ei piirdu üksnes nende riigi territooriumiga, teavitavad nad komisjoni ja teisi liikmesriike hindamise tulemustest ja meetmetest, mille võtmist nad tarnijalt või edasimüüjalt nõudsid.

4. Tarnija või asjakohasel juhul edasimüüja tagab, et kõigi asjaomaste toodete suhtes, mille ta liidu turul kättesaadavaks on teinud, võetakse lõike 2 kohaselt kõik vajalikud parandus- või piiravad meetmed.

5. Kui tarnija või asjakohasel juhul edasimüüja ei võta lõikes 2 osutatud ajavahemiku jooksul piisavaid parandusmeetmeid, võtavad turujärelevalveasutused kõik sobivad ajutised meetmed, et keelata või piirata toodete kättesaadavust oma riigi turul, toode turult kõrvaldada või see tagasi võtta.

6. Turujärelevalveasutused teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike lõikes 5 osutatud meetmetest viivitamata. Kõnealune teave sisaldab kõiki kättesaadavaid üksikasju, eelkõige

- a) mittevastava toote tuvastamiseks vajalikku teavet;
- b) toote päritolu;
- c) väidetava mittevastavuse ja sellega kaasneva ohu laadi;
- d) võetud riiklike meetmete laadi ja kestust, samuti tarnija või asjakohasel juhul edasimüüja esitatud seisukohti.

Eelkõige osutavad turujärelevalveasutused, kas mittevastavuse põhjus on toote mittevastavus käesolevas määruses sätestatud nõuetele, mis käsitlevad avaliku huvi kaitse aspekte, või esinevad puudused artiklis 13 osutatud harmoneeritud standardites, mille alusel vastavust eeldatakse.

7. Liikmesriigid, kes ei ole menetluse algatajad, teavitavad viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike kõikidest võetud meetmetest ja muust nende käsutuses olevast täiendavast teabest asjaomase toote nõuetele mittevastavuse kohta ning juhul, kui nad ei ole nõus teatatud riikliku meetmega, oma vastuväidetest.

8. Kui 60 päeva jooksul alates lõikes 6 osutatud teabe kättesaamisest ei ole teised liikmesriigid ega komisjon esitanud vastuväiteid liikmesriigi võetud ajutise meetme kohta, loetakse meede põhjendatuks.

9. Liikmesriigid tagavad, et asjaomase toote suhtes võetakse viivitamata asjakohased piiravad meetmed, näiteks toote kõrvaldamine nende turult.

Artikkel 10

Liidu kaitsemeetmete menetlus

1. Kui artikli 9 lõigetes 4 ja 5 sätestatud menetluse käigus esitatakse liikmesriigi võetud meetmele vastuväiteid või kui komisjon leiab, et riiklik meede on liidu õigusega vastuolus, alustab komisjon viivitamata konsulteerimist liikmesriikidega ja tarnija või asjakohasel juhul edasimüüjaga ning hindab riiklikku meedet.

Hindamise tulemuste põhjal võtab komisjon vastu rakendusakti, milles tehakse kindlaks, kas riiklik meede on põhjendatud või mitte, ning võib teha ettepaneku sobiva alternatiivse meetme võtmiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Komisjon adresseerib oma otsuse kõikidele liikmesriikidele ning edastab selle viivitamata neile ning asjaomasele tarnijale või edasimüüjale.

3. Kui riiklik meede loetakse põhjendatuks, võtavad kõik liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada mittevastava toote kõrvaldamine oma turgudel, ja teavitavad sellest komisjoni. Kui riiklikku meedet peetakse põhjendamatuks, tunnistab asjaomane liikmesriik selle kehtetuks.

4. Kui riiklikku meedet peetakse põhjendatuks ja toote mittevastavust põhjendatakse käesoleva määruse artikli 9 lõikes 6 osutatud puudustega harmoneeritud standardites, kohaldab komisjon määruse (EL) nr 1025/2012 artiklis 11 sätestatud menetlust.

5. Vastavalt artikli 9 lõigetele 2, 4, 5 või 9 või artikli 10 lõikele 3 võetud parandusmeetmeid või piiravaid meetmeid kohaldatakse mittevastava mudeli ja selle samaväärsete mudelite kõigi ühikute suhtes, välja arvatud ühikud, mille osas tarnija tõendab, et need on nõuetele vastavad.

Artikkel 11

Märgiste kehtestamise ja klassifikatsiooni muutmise kord

1. Komisjon muudab lõigetes 4 ja 5 osutatud tooterühmade osas selliste märgiste klassifikatsiooni, mis kehtisid 1. augustil 2017, järgides lõigetes 4 ja 5 ning 8–12 sätestatud.

Erandina artikli 16 lõike 3 punktis b sätestatud nõudest saavutada märkimisväärset energiasäästu ja kulude kokkuhoidu, tuleb klassifikatsiooni muutmise juhul, kui sellega ei ole võimalik sellist säästu ja kokkuhoidu saavutada, vähemalt tagada ühtne skaala A–G.

2. Kui tooterühma osas ei ole 1. augustiks 2017 märgist kehtestatud, võib komisjon kehtestada märgised, järgides lõigetes 8–12 sätestatud.

3. Lisaks võib komisjon täiendavalt muuta selliste märgiste klassifikatsiooni, mille klassifikatsiooni on muudetud lõike 1 kohaselt või mis on kehtestatud lõike 2 kohaselt, ning seda juhul, kui on täidetud lõike 6 punktides a või b sätestatud tingimused ja järgides lõigetes 8–12 sätestatud.

4. Selleks, et tagada ühtne skaala A–G, võtab komisjon hiljemalt 2. augustiks 2023 käesoleva määruse artikli 16 kohaselt vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades muudetud klassifikatsiooniga A–G skaalaga märgised direktiivi 2010/30/EL kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud tooterühmade osas, eesmärgiga esitada muudetud klassifikatsiooniga märgis nii kauplustes kui ka veebikeskkonnas 18 kuu jooksul pärast käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide jõustumist.

Tooterühmade klassifikatsiooni muutmise järjekorra kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse kõrgeimatesse klassidesse kuuluvate toodete osakaalu.

5. Erandina lõikest 4:

- a) esitab komisjon hiljemalt 2. augustiks 2025 delegeeritud määrustega (EL) nr 811/2013, (EL) nr 812/2013 ja (EL) nr 2015/1187 hõlmatud tooterühmade läbivaatamise tulemused, eesmärgiga muuta nende klassifikatsiooni, ning vajaduse korral võtab hiljemalt 2. augustiks 2026 käesoleva määruse artikli 16 kohaselt vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades muudetud klassifikatsiooniga A–G skaalaga märgised.

Igal juhul võetakse delegeeritud õigusaktid, millega kehtestatakse muudetud klassifikatsiooniga A–G skaalaga märgised, vastu hiljemalt 2. augustiks 2030.

- b) võtab komisjon hiljemalt 2. novembriks 2018 käesoleva määruse artikli 16 kohaselt vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades muudetud klassifikatsiooniga A–G skaalaga märgised tooterühmadele, mis on hõlmatud komisjoni delegeeritud määrustega (EL) nr 1059/2010, ⁽¹⁾ (EL) nr 1060/2010, ⁽²⁾ (EL) nr 1061/2010, ⁽³⁾ (EL) nr 1062/2010 ⁽⁴⁾ ja (EL) nr 874/2012 ⁽⁵⁾ ning direktiiviga 96/60/EÜ, eesmärgiga esitada muudetud klassifikatsiooniga märgis nii kauplustes kui ka veebikeskkonnas 12 kuu jooksul pärast delegeeritud õigusaktide jõustumist.

6. Toodete puhul, mille klassifikatsiooni võib komisjon lõike 3 kohaselt täiendavalt muuta, vaatab komisjon märgise klassifikatsiooni muutmise eesmärgil läbi, kui tema hinnangul kuulub

- a) 30 protsenti liidu turul müüdud tooterühma kuuluvatest mudeli ühikutest kõrgeimasse energiatõhususe klassi A ning on oodata edasisi tehnoloogilisi arenguid või
- b) 50 protsenti liidu turul müüdud tooterühma kuuluvatest mudeli ühikutest kahte kõrgeimasse energiatõhususe klassi A ja B ning on oodata edasisi tehnoloogilisi arenguid.

⁽¹⁾ Komisjoni 28. septembri 2010. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1059/2010, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kodumajapidamises kasutatavate nõudepesumasinate energiamärgistusega (ELT L 314, 30.11.2010, lk 1).

⁽²⁾ Komisjoni 28. septembri 2010. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1060/2010, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kodumajapidamises kasutatavate külmutusseadmete energiamärgistusega (ELT L 314, 30.11.2010, lk 17).

⁽³⁾ Komisjoni 28. septembri 2010. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1061/2010, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kodumajapidamises kasutatavate pesumasinate energiamärgistusega (ELT L 314, 30.11.2010, lk 47).

⁽⁴⁾ Komisjoni 28. septembri 2010. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1062/2010, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses televiisorite energiamärgistusega (ELT L 314, 30.11.2010, lk 64).

⁽⁵⁾ Komisjoni 12. juuli 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 874/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses elektrilampide ja valgustite energiamärgistusega (ELT L 258, 26.9.2012, lk 1).

7. Komisjon teostab läbivaatamise alase uuringu, kui tema hinnangul on täidetud lõike 6 punktides a või b sätestatud tingimused.

Kui konkreetse tooterühma puhul ei ole need tingimused täidetud kaheksa aasta jooksul pärast asjaomase delegeeritud õigusakti jõustumiskuupäeva, teeb komisjon kindlaks, millised tõkked on takistanud märgisel oma rolli täita.

Uute märgiste puhul teostab komisjon ettevalmistava uuringu, mis põhineb tööplaanis esitatud tooterühmade esialgsel loetelul.

Komisjon viib läbivaatamise lõpule, esitab selle tulemused ja asjakohasel juhul delegeeritud õigusakti eelnõu nõuandefoorumile 36 kuu jooksul komisjoni hinnangust, et lõike 6 punktides a või b osutatud tingimused on täidetud. Nõuandefoorum arutab hinnangut ja läbivaatamise tulemusi.

8. Komisjon tagab, et märgise kehtestamise või selle klassifikatsiooni muutmise korral ei kuulu ükski toode märgise kehtestamise ajal energiaklassi A ning et hinnanguliselt kuulub enamik mudeleid kõnealusesse klassi mitte varem kui kümne aasta pärast.

9. Kui prognoositakse tehnoloogia kiiremat arengut, tuleb erandina lõikest 8 nõuded sätestada nii, et eeldatavasti ei kuulu ükski toode märgise kehtestamise ajal energiaklassidesse A ja B.

10. Kui teatava tooterühma puhul ei tohi energiaklassi E, F või G kuuluvaid mudeleid direktiivi 2009/125/EÜ kohaselt kehtestatud ökodisaini rakendusmeetme tõttu enam turule lasta või kasutusele võtta, näidatakse kõnealune klass või kõnealused klassid märgisel halli värviga, nagu see on määratletud asjaomases delegeeritud õigusaktis. Halli värviga näidatud energiaklassidega märgis kehtib üksnes uute turule lastud või kasutusele võetud toote ühikute suhtes.

11. Kui tehnilistel põhjustel on võimatu määratleda seitse energiaklassi, mis vastavad kliendi vaatepunktist märkimisväärsel energiasäästule ja kulude kokkuhoiule, võib märgis erandina artikli 2 punktist 14 sisaldada vähem energiaklasse. Sellisel juhul säilitatakse märgise värvid tumerohelisest kuni punaseni.

12. Komisjon teostab õigusi ja täidab kohustusi, mis on talle käesoleva artikliga antud, vastavalt artiklile 16.

13. Märgise klassifikatsiooni muutmise korral lõike 1 või 3 kohaselt

a) teevad tarnijad toote turule laskmisel edasimüüjatele kättesaadavaks nii olemasoleva kui ka muudetud klassifikatsiooniga märgise ja tootekirjelduse, tehes seda neljakuulise ajavahemiku jooksul enne asjaomases delegeeritud õigusaktis muudetud klassifikatsiooniga märgise esitamiseks ettenähtud alguskuupäeva.

Kui olemasoleva ja muudetud klassifikatsiooniga märgisega toodete puhul tuleb läbi viia mudeli erinev katsetamine, võivad tarnijad erandina käesoleva punkti esimesest lõigust otsustada mitte varustada olemasoleva märgisega selliste mudelite ühikuid, mis lastakse turule või võetakse kasutusele nelja kuu jooksul enne asjaomases delegeeritud õigusaktis muudetud klassifikatsiooniga märgise esitamiseks ettenähtud alguskuupäeva, kui sama mudeli või samaväärsete mudelite ühikuid ei ole lastud turule või kasutusele võetud enne neljakuulise ajavahemiku algust. Sellisel juhul ei tohi edasimüüjad neid ühikuid pakkuda müügiks enne nimetatud kuupäeva. Tarnijad teavitavad asjaomaseid edasimüüjaid sellest niipea kui võimalik, sealhulgas kui nad lisavad sellised üksused pakkumistesse, mida nad edasimüüjatele teevad;

b) teevad tarnijad artikli 3 lõike 2 kohaselt edasimüüjate taotluse korral kättesaadavaks muudetud klassifikatsiooniga märgise toodete puhul, mis on turule lastud või kasutusele võetud enne neljakuulist ajavahemikku, ning teevad seda alates kõnealuse ajavahemiku algusest. Selliste toodete puhul saavad edasimüüjad muudetud klassifikatsiooniga märgise artikli 5 lõike 2 kohaselt.

Erandina käesoleva punkti esimesest lõigust

i) lubatakse edasimüüjatel, kellel ei ole tarnija tegevuse lõpetamise tõttu võimalik käesoleva punkti esimese lõigu kohaselt saada muudetud klassifikatsiooniga märgist juba nende varudesse kuuluvatele ühikutele, müüa neid ühikuid üksnes muutmata klassifikatsiooniga märgisega kuni üheksa kuu jooksul pärast muudetud klassifikatsiooniga märgise esitamiseks ettenähtud alguskuupäeva, mis on sätestatud asjaomases delegeeritud õigusaktis, või

- ii) vabastatakse tarnijad kohustusest teha muudetud klassifikatsiooniga märgis kättesaadavaks ühikute puhul, mis on turule lastud või kasutusele võetud enne neljakuulist ajavahemikku, kui muutmata klassifikatsiooniga märgise ja muudetud klassifikatsiooniga märgise puhul tuleb läbi viia mudeli erinev katsetamine ning kui sama mudeli või samaväärsete mudelite ühikuid ei lasta turule või ei võeta kasutusele pärast neljakuulise ajavahemiku algust. Sellisel juhul lubatakse edasimüüjatel müüa neid ühikuid üksnes muutmata klassifikatsiooniga märgisega kuni üheksa kuu jooksul pärast muudetud klassifikatsiooniga märgise esitamiseks ettenähtud alguskuupäeva, mis on sätestatud asjaomases delegeeritud õigusaktis;
- c) asendavad edasimüüjad nii kauplustes kui ka veebikeskkonnas esitletavatel toodetel olevad märgised muudetud klassifikatsiooniga märgistega 14 tööpäeva jooksul pärast muudetud klassifikatsiooniga märgise esitamiseks ettenähtud alguskuupäeva, mis on sätestatud asjaomases delegeeritud õigusaktis. Edasimüüjad ei esita muudetud klassifikatsiooniga märgiseid enne seda kuupäeva.

Erandina käesoleva lõike punktides a, b ja c võib artikli 16 lõike 3 punktis e osutatud delegeeritud õigusaktides sätestada erinormid juhuks, mil energiamärgised on trükitud pakendile.

Artikkel 12

Toodete andmebaas

1. Komisjon loob toodete andmebaasi, mis koosneb avalikust osast, nõuetele vastavuse osast ning veebiportaalist, mis annab juurdepääsu kõnealusele kahele osale, ning haldab seda andmebaasi.

Toodete andmebaasiga ei asendata ega muudeta turujärelevalveasutuste vastutusalala.

2. Toodete andmebaasil on järgmised eesmärgid:

- a) aidata turujärelevalveasutustel täita oma ülesandeid, mis tulenevad käesolevast määrusest ja asjakohastest delegeeritud õigusaktidest, sealhulgas ka jõustada nimetatud õigusakte;
- b) esitada avalikkusele teavet turule lastud toodete, nende energiamärgiste ja tootekirjelduste kohta;
- c) esitada komisjonile ajakohastatud teavet toodete energiatõhususe kohta, et vaadata läbi nende energiamärgised.

3. Andmebaasi avalik osa ja veebiportaal sisaldavad teavet, mis on esitatud vastavalt I lisa punktides 1 ja 2 ning mis tehakse avalikkusele kättesaadavaks. Andmebaasi avalik osa peab vastama käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud kriteeriumidele ja I lisa punktis 4 sätestatud töö nõuetele.

4. Andmebaasi nõuetele vastavuse osa on kättesaadav üksnes turujärelevalveasutustele ja komisjonile ning sisaldab teavet, mis on sätestatud I lisa punktis 3, sealhulgas käesoleva artikli lõikes 5 osutatud tehnilise dokumentatsiooni konkreetseid osasid. Andmebaasi nõuetele vastavuse osa peab vastama käesoleva artikli lõigetes 7 ja 8 sätestatud kriteeriumidele ja I lisa punktis 4 sätestatud töö nõuetele.

5. Tehnilise dokumentatsiooni kohustuslikud konkreetsed osad, mida tarnijad peavad andmebaasi sisestama, hõlmavad üksnes järgmist:

- a) mudeli üheseks ja lihtsaks identifitseerimiseks piisav üldkirjeldus;
- b) viited kohaldatud harmoneeritud standarditele või muudele kasutatud mõõtestandarditele;
- c) konkreetsed ettevaatusmeetmed, mida tuleb võtta mudeli kokkupanemisel, paigaldamisel, hooldamisel või katsetamisel;
- d) mudeli mõõdetud tehnilised parameetrid;
- e) mõõdetud parameetritega tehtud arvutused;
- f) katsetingimused, kui neid ei ole piisavalt kirjeldatud punktis b.

Lisaks võib tarnija andmebaasi vabatahtlikult üles laadida tehnilise dokumentatsiooni täiendavaid osasid.

6. Kui turujärelevalveasutused ja/või komisjon vajavad käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks andmeid, mida ei ole lõikes 5 nimetatud või mis ei ole andmebaasi avalikus osas kättesaadavad, peab neil olema võimalik saada neid andmeid taotluse alusel tarnijalt.

7. Toodete andmebaasi luuakse kooskõlas järgmiste kriteeriumidega
- a) halduskoormuse minimeerimine tarnijate ja andmebaasi teiste kasutajate jaoks;
 - b) kasutajasõbralikkus ja kulutõhusus ning
 - c) liigse andmete registreerimise automaatne vältimine.
8. Andmebaasi nõuetele vastavuse osa luuakse kooskõlas järgmiste kriteeriumidega
- a) kaitse mittesihhipärase kasutamise eest ja konfidentsiaalse teabe kaitse, kasutades sel eesmärgil ranget julgeolekukorda;
 - b) juurdepääsuõigused teadmismajaduse põhimõtte alusel;
 - c) isikuandmete töötlemise vastavus määrusele (EÜ) nr 45/2001 ja (kui see on asjakohane) direktiivile 95/46/EÜ;
 - d) andmetele juurdepääsu ulatuse piiratus, et vältida suurte andmekogumite kopeerimist;
 - e) andmetele juurdepääsu jälgitavus tarnijate jaoks seoses nende tehnilise dokumentatsiooniga.
9. Andmebaasi nõuetele vastavuse osas sisalduvaid andmeid käsitletakse vastavalt komisjoni otsusele (EL, Euratom) 2015/443 ⁽¹⁾. Eelkõige kohaldatakse spetsiaalset küberjulgeoleku korda, mis on sätestatud komisjoni otsuse (EL, Euratom) 2017/46 ⁽²⁾ ja selle rakenduseeskirjadega. Konfidentsiaalsuse tase peab kajastama kahju, mis tuleneb andmete avaldamisest volitamata isikutele.
10. Tarnijatel on juurdepääs enda poolt artikli 4 lõigete 1 ja 2 kohaselt toodete andmebaasi sisestatud teabele ning neil on õigus seda toimetada. Turujärelevalve teostamise eesmärgil säilitatakse muudatuste logi, mis sisaldab teavet kõigi teostatud toimetamiste kuupäevade kohta.
11. Andmebaasi avalikku osa kasutataval klientidel peab olema iga tooterühma osas võimalik hõlpsasti kindlaks teha parim hõivatud energiaklass, mis läbi saavad nad võrrelda mudelite näitajaid ja valida kõige energiatõhusamad tooted.
12. Komisjonil on õigus täpsustada rakendusaktides toodete andmebaasi toimimise üksikasju. Pärast artiklis 14 sätestatud nõuandefoorumiga konsulteerimist võetakse nimetatud rakendusaktid vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

Harmoneeritud standardid

1. Pärast käesoleva määruse artikli 16 kohase delegeeritud õigusakti vastuvõtmist, millega kehtestatakse konkreetsed märgistusnõuded, avaldab komisjon vastavalt määrusele (EL) nr 1025/2012 *Euroopa Liidu Teatajas* viited harmoneeritud standarditele, mis vastavad delegeeritud õigusaktis kehtestatud asjakohastele mõõtmis- ja arvutusnõuetele.
2. Kui harmoneeritud standardeid kohaldatakse toote vastavushindamise käigus, loetakse mudel delegeeritud õigusaktis sisalduvatele asjakohastele mõõtmis- ja arvutusnõuetele vastavaks.
3. Harmoneeritud standardite eesmärk on võimalikult täpselt jälgendada tegelikke kasutustingimusi, säilitades seejuures standardse katsetoodika. Katsemeetodid peavad lisaks võtma arvesse seonduvaid kulusid tööstuse ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) jaoks.
4. Harmoneeritud standardites sisalduvad mõõtmis- ja arvutusmeetodid peavad olema usaldusväärsed, täpsed ja korratavad ning ühtlustatud artikli 3 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetega.

⁽¹⁾ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 41).

⁽²⁾ Komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta otsus (EL, Euratom) 2017/46 Euroopa Komisjoni side- ja infosüsteemide turvalisuse kohta (ELT L 6, 11.1.2017, lk 40).

*Artikkel 14***Nõuandefoorum**

1. Komisjon tagab, et oma käesoleva määruse kohases tegevuses jälgib ta iga artikli 16 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti ja iga käesoleva määruse artikli 12 lõike 12 kohaselt vastu võetud rakendusakti puhul liikmesriikide esindajate ja kõnealuse tooterühmaga seotud huvitatud isikute, nagu tööstuse, sealhulgas VKEde ja käsitööstuse, ametiühingute, hulgi- ja jaemüügiga tegelevate ettevõtjate, importijate, keskkonnakaitseorganisatsioonide ja tarbijaorganisatsioonide tasakaalustatud kaasamist. Sel eesmärgil loob komisjon nõuandefoorumi, kus kõnealused isikud kokku tulevad. Nõuandefoorum ühendatakse direktiivi 2009/125/EÜ artiklis 18 osutatud nõuandefoorumiga.

2. Kui see on asjakohane, küsib komisjon delegeeritud õigusaktide väljatöötamise käigus konkreetsete tooterühmade märgiste kujunduse ja sisu kohta arvamust liidu klientide esindajate rühmadelt eesmärgiga tagada, et nad märgist hästi mõistavad.

*Artikkel 15***Tööplan**

Olles konsulteerinud artiklis 14 osutatud nõuandefoorumiga, koostab komisjon pikaajalise tööplani, mis tehakse avalikult kättesaadavaks. Tööplan sisaldab esialgset loetelu tooterühmadest, mida käsitatakse esmatähtsana delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel. Samuti esitatakse tööplanis kavad tooterühmade märgiste läbivaatamiseks ja nende klassifikatsiooni muutmiseks vastavalt artikli 11 lõigetele 4 ja 5, välja arvatud selliste märgiste klassifikatsiooni muutmine, mis kehtisid 1. augustil 2017 ja mille klassifikatsiooni muutmine on sätestatud käesoleva määruse artiklis 11.

Komisjon ajakohastab tööplani korrapäraselt pärast nõuandefoorumiga konsulteerimist. Tööplan võidakse ühendada direktiivi 2009/125/EÜ artiklis 16 nõutud tööplaaniga ning vaadatakse läbi iga kolme aasta järel.

Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu igal aastal tööplani rakendamisel tehtud edusammudest.

*Artikkel 16***Delegeeritud õigusaktid**

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 17 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades üksikasjalikud nõuded konkreetsete tooterühmade märgistele.

2. Lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktides määratletakse tooterühmad, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- a) vastavalt kõige värskematele kättesaadavatele arvnäitajatele ja arvestades liidu turule lastud koguseid, on tooterühmal märkimisväärne potentsiaal säästa energiat ja asjakohasel juhul muid olulisi ressursse;
- b) tooterühma siseselt on samaväärse funktsiooniga mudelite asjakohased tõhususnäitajad väga erinevad;
- c) puudub märkimisväärne negatiivne mõju seoses tooterühma taskukohasuse ja olelusringi kuludega;
- d) tooterühma osas energiamärgistuse nõuete kehtestamisel ei ole märkimisväärset negatiivset mõju kasutatava toote töökindlusele.

3. Konkreetsete tooterühmadega seotud delegeeritud õigusaktides määratletakse eelkõige järgmine:

- a) artikli 2 punktis 1 sätestatud energiamõjuga toote määratlusega hõlmatud konkreetse tooterühma määratlus, mille suhtes kohaldatakse üksikasjalikke energiamärgistuse nõudeid;

- b) märgise kujundus ja sisu, sealhulgas energiatarbimist näitav skaala vahemikus A–G, kusjuures märgiste kujundus on tooterühmade lõikes võimalikult ühetaoline ning igal juhul selge ja loetav. Klassifikatsiooni astmed A–G peavad vastama märkimisväärsele energiasäästule ja kulude kokkuhoiule ning kliendi seisukohast toodete asjakohasele eristamisele. Samuti määratletakse, kuidas esitada klassifikatsiooni astmeid A–G ja (kui see on asjakohane) energiatarbimist märgisel nähtaval kohal;
- c) asjakohasel juhul muude ressursside tarbimine ja lisateave toote kohta, millisel juhul tuleb märgisel rõhutada toote energiatõhusust. Lisateave peab olema ühemõtteline ja see ei tohi halvendada märgise kui terviku mõistetavust ja tõhusust klientide jaoks. See põhineb andmetel toote füüsiliste omaduste kohta, mis on mõõdetavad ja kontrollitavad turujärelevalveasutuste poolt;
- d) asjakohasel juhul lisatakse märgisele viide, mis võimaldab klientidel tuvastada energiatarbimise seisukohast arukaid tooted, mis suudavad automaatselt muuta ja optimeerida oma tarbimisharjumusi vastavalt väliste stiimulitele (näiteks kodu keske energiakontrollisüsteemi poolt või selle kaudu edastatavad signaalid, hinnasignaalid, otsese kontrolli signaalid, kohalikud mõõtmised) või suudavad osutada teisi teenuseid, mis suurendavad energiatõhusust ja taastuvenergia kasutuselevõttu, eesmärgiga parandada kogu energiasüsteemi energiakasutuse keskkonnamõju;
- e) kohad, kus märgis esitatakse, näiteks kinnitatud tooteühikule seda kahjustamata, trükitud pakendile, esitatud elektrooniliselt või internetis, võttes arvesse artikli 3 lõikes 1 sätestatud nõudeid, ning selle mõju klientidele, tarnijatele ja edasimüüjatele;
- f) asjakohasel juhul elektroonilised viisid toodete märgistamiseks;
- g) märgise ja tootekirjelduse esitamise viis kaugmüügi korral;
- h) tootekirjelduse ja tehnilise dokumentatsiooni nõutav sisu ning vajaduse korral vorm ja muud üksikasjad, sealhulgas võimalus sisestada tootekirjelduse parameetrid toodete andmebaasi kooskõlas artikli 3 lõikega 1;
- i) liikmesriikides kasutatavad lubatud hälbed nõuete täitmise kontrollimisel;
- j) energiaklassi ja märgisel olevate energiatõhususe klasside vahemike esitamine visuaalsetes reklaamides ja tehnilistes müügiedendusmaterjalides, sealhulgas loetavus ja nähtavus;
- k) artiklis 13 osutatud mõõtmis- ja arvutusmeetodid, mida kasutatakse märgisel ja tootekirjelduses esitatava teabe kindlaksmääramiseks, sealhulgas energiatõhususe indeksi või samaväärse parameetri määratlemiseks;
- l) viide sellele, kas suuremate seadmete puhul nõutakse teatava energiaklassi saavutamiseks kõrgemat energiatõhususe taset;
- m) viide sellele, millises vormis esitatakse märgisel mis tahes täiendavad viited, mis võimaldavad klientidel tutvuda elektrooniliselt üksikasjalikuma teabega tootekirjelduses esitatud tõhususnäitajate kohta. Kõnealuseid viiteid võib esitada veebiaadressina, dünaamilise ruutkoodina, lingina elektroonilistele märgistele või muul asjakohasel kliendisõbralikul viisil;
- n) viide sellele, kuidas tuleks vajaduse korral toote interaktiivsel ekraanil näidata energiaklasse, mis kirjeldavad energiatarbimist toote kasutamisel;
- o) delegeeritud õigusakti hindamise ja võimaliku järgneva läbivaatamise kuupäev;
- p) asjakohasel juhul energiatõhususe erinevused erinevates kliimatilistes piirkondades;
- q) seoses artikli 4 lõikes 6 sätestatud nõudega hoida teavet andmebaasi nõuetele vastavuse osas, andmete säilitamisaeg, mis on lühem kui 15 aastat, kui see on asjakohane seoses toote keskmise elueaga.

4. Komisjon võtab vastu eraldi delegeeritud õigusakti iga konkreetse tooterühma kohta. Kui komisjon teeb otsuse konkreetse tooterühma jaoks delegeeritud õigusakti vastuvõtmise ajakava kohta, ei tohi ta vastuvõtmisega viivitada põhjustel, mis on seotud teise delegeeritud õigusakti vastuvõtmisega teise konkreetse tooterühma kohta, välja arvatud juhul, kui erandlikud asjaolud nõuavad teisiti.

5. Komisjon peab ajakohastatud andmekogu, mis sisaldab kõiki asjaomaseid delegeeritud õigusakte ning meetmeid, millega arendatakse edasi direktiivi 2009/125/EÜ, sealhulgas täielikke viiteid kõigile asjakohastele harmoneeritud standarditele.

Artikkel 17

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 11 lõigetes 4 ja 5 ja artiklis 16 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuueks aastaks alates 1. augustist 2017. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne kuueaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 11 lõigetes 4 ja 5 ja artiklis 16 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega. Liikmesriikide ekspertidega konsulteerimine toimub pärast artikli 14 kohast konsulteerimist.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 11 lõigete 4 ja 5 ja artikli 16 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel võib seda tähtaega pikendada kahe kuu võrra.

Artikkel 18

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee, mis on loodud direktiivi 2009/125/EÜ artikliga 19. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 19

Hindamine ja aruandlus

Komisjon hindab käesoleva määruse rakendamist hiljemalt 2. augustiks 2025 ning esitab aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Kõnealuses aruandes hinnatakse, kui tulemuslikult on käesolev määrus ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid võimaldanud klientidel valida tõhusamaid tooteid, võttes arvesse selle mõju ettevõtjatele, energiatarbimisele, kasvuhoonegaaside heitkogustele ja turujärelevalvele ning kulusid andmebaasi loomiseks ja käigushoidmiseks.

Artikkel 20

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekumeetmed

1. Direktiiv 2010/30/EL tunnistatakse kehtetuks alates 1. augustist 2017.
2. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt II lisas esitatud vastavustabelile.

3. Mudelite osas, mille ühikud lasti direktiivi 2010/30/EL kohaselt turule või võeti kasutusele enne 1. augustit 2017, teevad tarnijad ajavahemiku jooksul, mis lõpeb viie aasta möödumisel viimase ühiku valmistamisest, tehnilise dokumentatsiooni elektroonilise versiooni kontrollimiseks kättesaadavaks 10 päeva jooksul pärast turujärelevalveasutuste või komisjoni taotluse saamist.

4. Direktiivi 2010/30/EL artikli 10 ja direktiivi 96/60/EÜ kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktid jäävad kehtima kuni nende tühistamiseni käesoleva määruse artikli 16 kohaselt vastuvõetud delegeeritud õigusaktidega, mis käsitlevad asjaomaseid tooterühmi.

Käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi kohaldatakse tooterühmadele, mis on hõlmatud direktiivi 2010/30/EL artikli 10 ja direktiivi 96/60/EÜ kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega.

5. Tooterühmade osas, mis ei ole hõlmatud direktiivi 2010/30/EL artikli 10 või direktiivi 96/60/EÜ kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega ning mille osas komisjon on võtnud vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva määruse artikli 16 kohaselt, võib erandina käesoleva määruse artikli 16 lõike 3 punktist b jätkata direktiiviga 2010/30/EL kehtestatud energiatõhususe klassifikatsiooni kohaldamist kuni päevani, mil hakatakse kohaldama delegeeritud õigusakte, millega kehtestatakse käesoleva määruse artikli 11 kohased muudetud klassifikatsiooniga märgised.

Artikkel 21

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub neljandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. augustist 2017.

Erandina teisest lõigust kohaldatakse artiklit 4, mis käsitleb tarnijate kohustusi seoses toodete andmebaasiga, alates 1. jaanuarist 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 4. juuli 2017

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
M. MAASIKAS

I LISA

TOODETE ANDMEBAASI SISESTATAV TEAVE JA ANDMEBAASI AVALIKU OSA TÖÖNÕUDED

1. Teave, mille tarnija sisestab andmebaasi avalikku ossa:
 - a) nimi või kaubamärk ning tarnija aadress, kontaktandmed ja muud juriidilise isiku tunnused;
 - b) mudelitähis;
 - c) märgis elektroonilisel kujul;
 - d) energiatõhususe klass(id) ja muud märgisel esitatud parameetrid;
 - e) tootekirjelduse parameetrid elektroonilisel kujul.
2. Teave, mille komisjon sisestab veebiportaali:
 - a) liikmesriikide turujärelevalveasutuste kontaktandmed;
 - b) artikli 15 kohane tööplaan;
 - c) nõuandefoorumi protokoll;
 - d) andmekogu, mis sisaldab delegeeritud õigusakte ja rakendusakte, üleminekuperioodil kasutatavaid mõõtmis- ja arvutusmeetodeid ning kohaldatavaid harmoneeritud standardeid.
3. Teave, mille tarnija sisestab andmebaasi nõuetele vastavuse osasse:
 - a) juba turule lastud kõigi samaväärsete mudelite mudelitähised;
 - b) artikli 12 lõikes 5 sätestatud tehniline dokumentatsioon.

Komisjon esitab lingi turujärelevalve info- ja teavitussüsteemile, mis sisaldab liikmesriikide teostatud vastavuskontrolli tulemusi ja võetud ajutisi meetmeid.
4. Toodete andmebaasi avaliku osa tööõnõuded:
 - a) iga tootemudel peab olema kättesaadav eraldi kirjena;
 - b) andmebaas loob iga mudeli osas ühtse vaadeldava, allalaaditava ja prinditava energiamärgise faili ning täieliku tootekirjelduse keeleversioonid kõigis liidu ametlikes keeltes;
 - c) teave peab olema masinloetav, võimaldama sorteerimist ja päringute teostamist ning kolmandatel osapooltel tasuta avatud standardite kasutamist;
 - d) tarnijate jaoks luuakse ja hoitakse toimivana veebipõhine kasutajatugi või kontaktpunkt, millele portaalis selgelt viidatakse.

II LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 2010/30/EL	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikli 1 lõige 1
Artikli 1 lõige 2	—
Artikli 1 lõike 3 punktid a ja b	Artikli 1 lõike 2 punktid a ja b
Artikli 1 lõike 3 punkt c	—
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikli 2 punkt a	Artikli 2 punkt 1
Artikli 2 punkt b	Artikli 2 punkt 22
Artikli 2 punkt c	—
Artikli 2 punkt d	—
Artikli 2 punkt e	—
Artikli 2 punkt f	—
Artikli 2 punkt g	Artikli 2 punkt 13
Artikli 2 punkt h	Artikli 2 punkt 14
Artikli 2 punkt i	Artikli 2 punkt 8
Artikli 2 punkt j	Artikli 2 punkt 9
Artikli 2 punkt k	—
Artikkel 3	Artikkel 7
Artikli 3 lõike 1 punkt a	Artikli 7 lõige 3
Artikli 3 lõike 1 punkt b	Artikli 6 punkt c
Artikli 3 lõike 1 punkt c	Artikli 7 lõige 3
Artikli 3 lõike 1 punkt d	Artikli 8 lõige 2
Artikli 3 lõige 2	Artikli 6 punkt b ja artikkel 9
Artikli 3 lõige 3	Artikli 8 lõige 1
Artikli 3 lõige 4	—
Artikli 4 punkt a	Artikkel 5
Artikli 4 punkt b	—
Artikli 4 punkt c	Artikli 6 punkt a
Artikli 4 punkt d	Artikli 6 punkt a
Artikkel 5	Artikli 3 lõige 1 ja artikkel 6
Artikli 5 punkt a	Artikli 3 lõige 1
Artikli 5 punkti b alapunktid i, ii, iii ja iv	Artikli 4 lõige 6 ja I lisa
Artikli 5 punkt c	Artikli 4 lõige 6
Artikli 5 punkt d	Artikli 3 lõige 1
Artikli 5 punkti d teine lõik	Artikli 3 lõige 1
Artikli 5 punkt e	Artikli 3 lõige 1
Artikli 5 punkt f	—
Artikli 5 punkt g	Artikli 3 lõige 1
Artikli 5 punkt h	—
Artikkel 6	Artikli 5 lõige 1 ja artikkel 6
Artikli 6 punkt a	Artikli 5 lõike 1 punkt a
Artikli 6 punkt b	Artikli 5 lõike 1 punkt a

Direktiiv 2010/30/EL	Käesolev määrus
Artikkel 7	Artikli 16 lõike 3 punktid e ja g
Artikli 8 lõige 1	Artikli 7 lõige 1
Artikli 8 lõige 2	—
Artikli 9 lõige 3	Artikli 7 lõige 2
Artikli 9 lõige 4	—
Artikli 10 lõige 1	Artikkel 16
Artikli 10 lõike 1 teine lõik	Artikli 16 lõige 2
Artikli 10 lõike 1 kolmas lõik	—
Artikli 10 lõike 1 neljas lõik	Artikli 16 lõike 3 punkt c
Artikli 10 lõike 2 punkt a	Artikli 16 lõike 2 punkt a
Artikli 10 lõike 2 punkt b	Artikli 16 lõike 2 punkt b
Artikli 10 lõike 2 punkt c	—
Artikli 10 lõike 3 punkt a	—
Artikli 10 lõike 3 punkt b	—
Artikli 10 lõike 3 punkt c	Artikkel 14
Artikli 10 lõike 3 punkt d	—
Artikli 10 lõike 4 punkt a	Artikli 16 lõike 3 punkt a
Artikli 10 lõike 4 punkt b	Artikli 16 lõike 3 punkt k
Artikli 10 lõike 4 punkt c	Artikli 16 lõike 3 punkt h
Artikli 10 lõike 4 punkt d	Artikli 16 lõike 3 punkt b
Artikli 10 lõike 4 punkti d teine lõik	—
Artikli 10 lõike 4 punkti d kolmas lõik	Artikli 16 lõike 3 punkt b
Artikli 10 lõike 4 punkti d neljas lõik	Artikli 11 lõige 3
Artikli 10 lõike 4 punkti d viies lõik	Artikkel 11
Artikli 10 lõike 4 punkt e	Artikli 16 lõike 3 punkt e
Artikli 10 lõike 4 punkt f	Artikli 16 lõike 3 punkt h
Artikli 10 lõike 4 punkt g	Artikli 16 lõike 3 punkt j
Artikli 10 lõike 4 punkt h	Artikli 11 lõige 3
Artikli 10 lõike 4 punkt i	Artikli 16 lõike 3 punkt i
Artikli 10 lõike 4 punkt j	Artikli 16 lõike 3 punkt o
Artikli 11 lõige 1	Artikli 17 lõige 2
Artikli 11 lõige 2	Artikli 17 lõige 5
Artikli 11 lõige 3	Artikli 17 lõige 1
Artikli 12 lõige 1	Artikli 17 lõige 3
Artikli 12 lõige 2	—
Artikli 12 lõige 3	Artikli 17 lõige 3
Artikkel 13	Artikli 17 lõige 6
Artikkel 14	Artikkel 19
Artikkel 15	Artikli 7 lõige 4
Artikkel 16	—
Artikkel 17	Artikkel 20
Artikkel 18	Artikkel 21
Artikkel 19	Artikkel 21
I lisa	—
—	I lisa
II lisa	II lisa

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2017/1370,**4. juuli 2017,****millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1683/95 ühtse viisavormi kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1683/95 ⁽²⁾ kehtestati ühtne viisavorm.
- (2) Viisakleebise ühtset kujundust, mis on olnud käibel 20 aastat, peetakse tõsiste võltsimisintsidentide ja pettuste tõttu ohustatuks.
- (3) Viisakleebise turvalisemaks muutmiseks ja võltsimise ärahoidmiseks tuleks seetõttu kehtestada uus ühtne kujundus koos ajakohasemate turvaelementidega.
- (4) Iirimaa või Ühendkuningriigi taotlusel peaks komisjon kehtestama taotleva liikmesriigiga asjakohase korra, mille kohaselt vahetatakse selle liikmesriigiga tema välja antavate viisadega seotud tehnilist teavet.
- (5) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ning järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid.
- (6) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ; ⁽³⁾ seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (7) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ; ⁽⁴⁾ seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (8) Käesolev määrus on akt, mis põhineb Schengeni *acquis'*l või on muul viisil sellega seotud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 tähenduses.
- (9) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis'* sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises) ⁽⁵⁾ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ ⁽⁶⁾ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 1. juuni 2017. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 20. juuni 2017. aasta otsus.

⁽²⁾ Nõukogu 29. mai 1995. aasta määrus (EÜ) nr 1683/95 ühtse viisavormi kohta (EÜT L 164, 14.7.1995, lk 1).

⁽³⁾ Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis'* sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

⁽⁴⁾ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis'* sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

⁽⁵⁾ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

⁽⁶⁾ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis'* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

- (10) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist lepingu (Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) ⁽¹⁾ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostöös nõukogu otsuse 2008/146/EÜ ⁽²⁾ artikliga 3.
- (11) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolliga (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) ⁽³⁾ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostöös nõukogu otsuse 2011/350/EL ⁽⁴⁾ artikliga 3.
- (12) Määrust (EÜ) nr 1683/95 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 1683/95 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 7 lisatakse järgmised lõigud:

„Iirimaa või Ühendkuningriigi taotlusel kehtestab komisjon taotleva liikmesriigiga asjakohase korra, mille kohaselt vahetatakse selle liikmesriigiga tema välja antavate viisadega seotud tehnilist teavet, millele on osutatud artiklis 2.

Kulud, mille katmises Iirimaa ja Ühendkuningriik vastavalt Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolliga (nr 21) (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklile 5 ei osale, kannab vastavalt kas Iirimaa või Ühendkuningriik, kui nad sellise taotluse esitavad.“

2) Lisa asendatakse käesoleva määruse lisa esitatud kujutise ja tekstiga.

Artikkel 2

Määruse (EÜ) nr 1683/95 lisa sätestatud viisakleebistele vastavaid spetsifikate, mis kehtivad kuni käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2 osutatud kuupäevani, võib kasutada pärast nimetatud kuupäeva kuue kuu jooksul välja antavates viisades.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Liikmesriigid kohaldavad käesolevat määrust hiljemalt alates 15 kuu möödumisest nõukogu määruse (EÜ) nr 1683/95 artiklis 2 osutatud täiendava tehnospetsifikaadi vastuvõtmisest.

⁽¹⁾ ETL L 53, 27.2.2008, lk 52.

⁽²⁾ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ETL L 53, 27.2.2008, lk 1).

⁽³⁾ ETL L 160, 18.6.2011, lk 21.

⁽⁴⁾ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolliga (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ETL L 160, 18.6.2011, lk 19).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourg, 4. juuli 2017

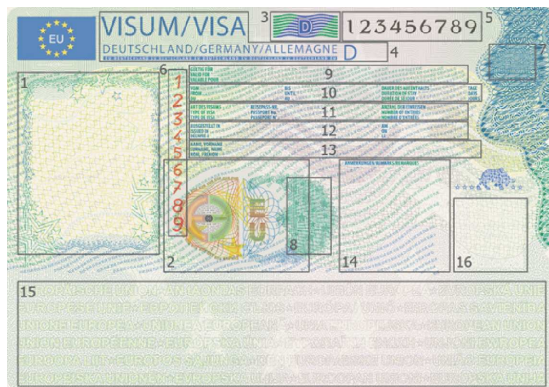
Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
M. MAASIKAS

LISA

Määruse (EÜ) nr 1683/95 lisa asendatakse järgmisega:

„LISA

Turvaelemendid

1. Rangete turvanormide kohaselt trükitud viisaomaniku väriline portreefoto.
2. Sellel väljal on optiliselt muutuv tähis („kineogramm“ või samaväärne tähis). Sõltuvalt vaatenurgast muutuvad nähtavaks erinevates suurustes ja värvides tähed „EU“, „EUE“ ja kinemaatiline giljošš.
3. Selles lahtris on viisa välja andnud liikmesriigi kolmetäheline muutuvates värvides kood vastavalt ICAO dokumendile nr 9303 masinloetavate reisidokumentide kohta või lühend „BNL“, kui viisa on välja andnud Belgia, Luksemburg või Madalmaad. Sõltuvalt vaatenurgast on see eri värvi.
4. Sellel väljal on suurte tähtedega kirjutatud
 - a) sõna „VISA“. Viisa välja andnud liikmesriik võib lisada samaväärse mõiste mõnes muus liidu institutsioonide ametlikus keeles;
 - b) viisa välja andnud liikmesriigi nimi inglise, prantsuse ja mõnes muus liidu institutsioonide ametlikus keeles;
 - c) viisa välja andnud liikmesriigi kolmetäheline kood vastavalt ICAO dokumendile nr 9303.
5. Selles lahtris asetseb horisontaalselt eelnevalt musta värviga valmistrükitud viisakleebise riiklik üheksakohaline number. Kasutatakse spetsiaalset fonti.
6. Selles lahtris asetseb vertikaalselt eelnevalt punase värviga valmistrükitud viisakleebise riiklik üheksakohaline number. Kasutatakse spetsiaalset, lahtris 5 kasutatavast erinevat fonti. Viisakleebise numbri moodustab kolmetäheline riigi kood vastavalt ICAO dokumendile nr 9303 ning lahtrites 5 ja 6 esitatud riiklik number.
7. Selles lahtris on peidetud kujutisena tähed „EU“. Vaatajast eemal hoidmisel on need tähed tumedad ja 90-kraadise nurga all heledad.
8. Selles lahtris on peidetud kujutisena lahtris 3 osutatud kood. Vaatajast eemal hoidmisel on see kood tume ja 90-kraadise nurga all hele.

Täidetavad lahtrid

Lahtrite pealkirjad on kirjutatud inglise ja prantsuse keeles. Viisa välja andnud liikmesriik võib lisada tõlke mõnesse muude liidu institutsioonide ametlikku keelde.

9. See lahter algab sõnaga „kehtiv“. Siia märgib väljaandev ametiasutus territooriumi, kus viisa omanikul on õigus reisida.

10. See lahter algab sõnaga „alates“ ning kaugemal samal real on sõna „kuni“. Väljaandev ametiasutus märgib ajavahemiku, mille jooksul viisaomanik võib viisaga lubatud territooriumil viibida. Kaugemal samal real on sõnad „viibimise kestus“ (s.t taotleja kavatsetava viibimise kestus) ja seejärel sõna „päeva“.
 11. See lahter algab sõnadega „viisa liik“. Väljaandev ametiasutus märgib siia viisa liigi. Kaugemal samal real on sõnad „Passi nr“ ja seejärel sõnad „sissesõitude arv“.
 12. See lahter algab sõnadega „välja antud“ ja seda kasutatakse väljaandva ametiasutuse asukoha märkimiseks. Kaugemal samal real on sõna „kuupäev“ (mille järele väljaandev ametiasutus kirjutab kuupäeva).
 13. See lahter algab sõnadega „Perekonnanimi, eesnimi“.
 14. See lahter algab sõnaga „märkused“. Välja sõna „märkused“ all kasutab väljaandev ametiasutus lisateabe esitamiseks.
 15. Selles lahtris on masinloetav teave välispiiridel toimuva kontrolli hõlbustamiseks. Masinloetav ala sisaldab nähtava tausttrükina trükiteksti sõnadega „Euroopa Liit“ kõigis liidu institutsioonide ametlikes keeltes. Tekst ei tohi kahjustada masinloetava ala tehnilisi omadusi ega selle loetavust.
 16. See lahter on reserveeritud ühtse kahemõõtmelise triipkoodi võimalikuks lisamiseks.“
-

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2017/1371,

5. juuli 2017,

mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 83 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽¹⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu finantshuvide kaitse ei puuduta ainult eelarveassigneeringute haldamist, vaid laieneb kõigile meetmetele, mis kahjustavad või ähvardavad kahjustada liidu vara ja liikmesriikide vara, niivõrd kui need meetmed on liidu poliitika seisukohast olulised.
- (2) Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse 26. juuli 1995. aasta konventsioonis, ⁽³⁾ mis on koostatud Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 alusel ning selle 27. septembri 1996. aasta, ⁽⁴⁾ 29. novembri 1996. aasta ⁽⁵⁾ ja 19. juuni 1997. aasta ⁽⁶⁾ protokollides (edaspidi „konventsioon“) kehtestatakse miinimumnormid seoses kuritegude ja karistuste määratlemisega võitluses liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu. Liikmesriikide koostatud konventsioonis on märgitud, et liidu tulusid ja kulusid kahjustavad pettused hõlmavad paljudel juhtudel rohkem kui ühte riiki ning neid panevad sageli toime organiseeritud kuritegelikud võrgustikud. Seepärast sedastati juba konventsioonis, et liidu finantshuvide kaitse nõuab liidu huve kahjustavate pettuste korral kriminaalmenetluse algatamist. Paralleelselt võeti vastu nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 ⁽⁷⁾. Selles määruses kehtestatakse liidu õiguse normide rikkumise eest ühtse kontrolli ning haldusmeetmete ja -karistuste üldnormid, osutades samal ajal selles valdkonnas kehtivatele sektoripõhiste normidele, pettustele vastavalt konventsioonis määratletule ning liikmesriikide kriminaalõiguse ja -menetluse kohaldamisele.
- (3) Liidu finantshuvide kaitse valdkonda on juba ühtlustatud näiteks määrusega (EÜ, Euratom) nr 2988/95. Nimetatud valdkonnas liidu poliitika rakendamise tagamiseks on väga tähtis, et liikmesriigid ühtlustaksid veelgi oma kriminaalõigust, täiendades selles valdkonnas toimepandavate pettuste puhul haldus- ja tsiviilõiguse pakutavat kaitset, ent vältides seejuures vastuolusid nii ühe õigusharu piires kui ka õigusharude vahel.
- (4) Liidu finantshuvide kaitseks on vaja ühtselt määratleda pettus, mis jääb käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, mis peaks hõlmama Euroopa Liidu üldeelarve (edaspidi „liidu eelarve“) tulusid ja kulusid ning vara kahjustavat pettust,

⁽¹⁾ ELT C 391, 18.12.2012, lk 134.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 16. aprilli 2014. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 25. aprilli 2017. aasta esimese lugemise seisukoht (ELT C 184, 9.6.2017, lk 1). Euroopa Parlamendi 5. juuli 2017. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

⁽³⁾ EÜT C 316, 27.11.1995, lk 48.

⁽⁴⁾ EÜT C 313, 23.10.1996, lk 1.

⁽⁵⁾ EÜT C 151, 20.5.1997, lk 1.

⁽⁶⁾ EÜT C 221, 19.7.1997, lk 11.

⁽⁷⁾ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

sealhulgas finantstehinguid, näiteks laenude võtmist ja andmist. Nõukogu direktiiviga 2006/112/EÜ⁽¹⁾ loodud ühise käibemaksusüsteemi vastu suunatud raske süüteo mõiste viitab kõige raskematele käibemaksupettuse vormidele, eelkõige karussellpettusele, varifirmadega seotud käibemaksupettusele ja kuritegeliku ühenduse raames toime pandud käibemaksupettusele, mis ohustavad tõsiselt ühist käibemaksusüsteemi ja seega liidu eelarvet. Ühise käibemaksusüsteemi vastu suunatud süütegusid tuleks käsitada raskete süütegudena, kui need on seotud kahe või enama liikmesriigi territooriumiga, tulenevad petuskeemist, mis läbi pannakse neid süütegusid toime struktureeritult eesmärgiga saada ühisest käibemaksusüsteemist põhjendamatuid eeliseid, ja kui süüteoga tekitatud kogukahju on vähemalt 10 000 000 eurot. Kogukahju all mõeldakse kogu petuskeemi tulemusel saadud hinnangulist kahju nii asjaomastele liikmesriikidele kui ka liidu finantshuvidel, välja arvatud intress ja karistused. Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa selliste kuritegelike nähtustega võitlemisele.

- (5) Kui komisjon täidab liidu eelarvet koostöös liikmesriikidega või kaudse eelarve täitmise raames, võib ta delegeerida eelarve täitmise ülesanded liikmesriikidele või aluslepingute kohaselt loodud organitele või asutustele või muudele üksustele või isikutele. Kui liidu eelarvet täidetakse koos liikmesriikidega või kaudse eelarve täitmise raames, peaksid liidu finantshuvid olema kaitstud sama hästi nagu siis, kui komisjon täidab eelarvet otse.
- (6) Käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil on hangetesse puutuvad kulud igasugused kulud, mis on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012⁽²⁾ artikli 101 lõikes 1 kindlaks määratud riigihankelepingutega.
- (7) Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse jäävate kuritegude tulemusel saadud varaga seonduva rahapesu suhtes kohaldatakse täies ulatuses rahapesu käsitlevat liidu õigust. Kõnealusele õigusele viitamine peaks tagama, et käesoleva direktiiviga kehtestatud karistusi kohaldatakse kõikide liidu finantshuve kahjustavate raskete kuritegude suhtes.
- (8) Korruptsioon kujutab endast liidu finantshuvidel eriti suurt ohtu ning seda võib paljudel juhtudel seostada pettusega. Kuna iga ametiisik on kohustatud tegema otsuseid või kasutama kaalutusõigust erapooletult, peaks altkäemaksu andmine ametiisiku otsuse või kaalutusõiguse mõjutamiseks ning sellise altkäemaksu võtmine olema hõlmatud korruptsiooni määratlusega, olenemata asjaomase ametiisiku riigis või asjaomase rahvusvahelise organisatsiooni suhtes kohaldatavatest õigusnormidest.
- (9) Liidu finantshuve võib kahjustada vahendite või vara haldamisega tegeleva ametiisiku teatav käitumine, sõltumata sellest, kas ta tegutseb vastutava või järelevalvet teostava isikuna, kui sellise käitumise eesmärk on omastada vahendeid või vara vastupidiselt nende ette nähtud eesmärgile ning seeläbi kahjustatakse liidu finantshuve. Seetõttu on vaja kõnealust käitumist hõlmavad kuriteod täpselt määratleda.
- (10) Seoses passiivse korruptsiooni ja omastamise kui kuritegudega on vaja lisada ametiisiku mõiste, mis hõlmab kõiki asjaomaseid isikuid, kes töötavad ametniku ametikohal kas liidus, liikmesriikides või kolmandates riikides. Liidu vahendite haldamisse kaasatakse järjest rohkem eraisikuid. Selleks et liidu vahendeid korruptsiooni ja omastamise eest piisavalt kaitsta, tuleb mõistega „ametiisik“ seetõttu hõlmata ka isikud, kes ei tööta ametniku ametikohal, kuid kellele on liidu vahenditega seoses antud avaliku teenistuse ülesanded ja kes täidavad neid sarnasel viisil, näiteks selliste vahendite haldamisega tegelevad töövõtjad.
- (11) Käesolevas direktiivis sätestatud kuritegude puhul tuleb tahtluse mõistet kohaldada kuritegude kõikide elementide suhtes. Teo või tegevusetuse tahtliku laadi võib tuletada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal. Käesolev direktiiv ei hõlma selliseid kuritegusid, mis ei nõua tahtlust.

⁽¹⁾ Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1).

- (12) Käesolev direktiiv ei kohusta liikmesriike nägema ette karistusena vangistust selliste kuritegude toimepanemise eest, mis ei ole laadilt rasked, kui riigisiseses õiguses eeldatakse tahtlust.
- (13) Mõned liidu finantshuvide vastased kuriteod on sageli tihedalt seotud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 83 lõikega 1 ja kõnealusel sätel põhinevates liidu seadusandlikes aktides käsitletud kuritegudega. Käesoleva direktiivi sõnastus peaks seetõttu tagama sidususe kõnealuste seadusandlike aktide ja käesoleva direktiivi vahel.
- (14) Niivõrd kui liidu finantshuve võib kahjustada või ohustada juriidiliste isikute tegevus, tuleks juriidilised isikud võtta vastutusele käesolevas direktiivis määratletud kuritegude eest, mis on toime pandud nende nimel.
- (15) Selleks et tagada liidu finantshuvide võrdväärne kaitse kogu liidus meetmete kaudu, mis peaksid toimima hoiatavalt, peaksid liikmesriigid nägema ette teatavat liiki ja teatava määraga karistused, mida mõistetakse käesolevas direktiivis määratletud kuritegude eest. Karistuste määrad peaksid olema proportsionaalsed kuriteo raskusastmega.
- (16) Kuna käesoleva direktiiviga nähakse ette miinimumnormid, võivad liikmesriigid võtta vastu või säilitada rangemaid õigusnorme, mis käsitlevad liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid.
- (17) Käesolev direktiiv ei mõjuta distsiplinaarmedetete ning muude kui kriminaalõiguslike karistuste tõhusat ja tulemuslikku kohaldamist. Karistusi, mida ei saa võrdsustada kriminaalkaristustega, mis on samale isikule sama teo eest mõistetud, saab võtta arvesse, kui kõnealusele isikule esitatakse süüdistus käesolevas direktiivis määratletud kuriteo toimepanemises. Muude karistuste puhul tuleks täielikult järgida sama kuriteo eest mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeldu (*ne bis in idem* põhimõte). Käesolevas direktiivis ei määratleta kuriteona käitumist, mille eest ei ole ette nähtud distsiplinaarkaristust või muid meetmeid, mida kohaldatakse ametikohustuste rikkumise eest ja mida on võimalik asjaomaste isikute suhtes kohaldada.
- (18) Füüsilistele isikutele tuleks teatavatel juhtudel maksimumkaristusena ette näha vähemalt nelja-aastane vangistus. Need juhud peaksid vähemalt hõlmama juhtusid, mille tagajärjel tekitati suur kahju või saadi suur eelis, kusjuures kahju või eelist tuleks lugeda suureks, kui see on üle 100 000 euro. Kui liikmesriikide õiguses ei ole sõnaselgelt sätestatud suure kahju või eelise künnist maksimumkaristuse alusena, peaksid liikmesriigid tagama, et nende kohtud võtaksid pettuste ja liidu finantshuve kahjustavate muude kuritegude eest karistuse mõistmisel arvesse tekitatud kahju või saadud eelise suurust. Käesolev direktiiv ei takista liikmesriikidel sätestamast muid asjaolusid, mis viitaksid kuriteo raskusele, näiteks kui kahju või eelis on võimalik, ent väga suur. Ühise käibemaksusüsteemi vastu suunatud süütegude puhul peaks künnis, millest alates tuleks kahju või eelist käsitleda vastavalt käesolevale direktiivile suurena, olema 10 000 000 eurot. Vaja on kindlaks määrata maksimaalse vangistuse miinimummäärad, et tagada liidu finantshuvide võrdväärne kaitse kogu liidus. Kõnealustel karistustel peaks olema võimalike kuritegude toimepanijate jaoks tugev hoiatav toime kogu liidus.
- (19) Liikmesriigid peaksid tagama, et nõukogu raamotsuses 2008/841/JSK⁽¹⁾ määratletud kuritegeliku ühenduse raames kuriteo toimepanemise asjaolu loetakse raskendavaks asjaoluks kooskõlas nende õigussüsteemis kohaldatavate õigusnormidega. Liikmesriigid peaksid tagama, et kohtunikel võimaldatakse kaaluda raskendavat asjaolu kuriteo toimepanijale karistuse mõistmisel, ent kohtunikel ei ole kohustust otsuse tegemisel raskendavale asjaolule tugineda. Liikmesriigid ei ole kohustatud raskendavat asjaolu ette nägema, kui riigisisese õiguse kohaselt loetakse raamotsuses 2008/841/JSK määratletud kuritegusid eraldiseisvateks kuritegudeks ja need võivad kaasa tuua karmimad karistused.
- (20) Arvestades eelkõige kuritegude toimepanijate ja liidu finantshuve kahjustavast ebaseaduslikust tegevusest saadava tulu liikuvust ning sellega seotud piiriüleste uurimiste keerukust, peaks iga liikmesriik kehtestama oma kohtualluvuse, et sellise tegevuse vastu võidelda. Iga liikmesriik peaks seeläbi tagama, et tema kohtute alluvuses on kuriteod, mis pannakse toime tema territooriumil kasutatud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil.

⁽¹⁾ Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, 11.11.2008, lk 42).

- (21) Arvestades mitme kohtualluvuse võimalusega käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate piiriüleste kuritegude puhul, peaksid liikmesriigid tagama, et direktiivi üle võtvas riigisisises õigusaktis järgitakse täielikult *ne bis in idem* põhimõtet.
- (22) Liikmesriigid peaksid sätestama õigusnormid vajalike tähtaegade kohta, mis võimaldavad neil liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust tõkestada. Kuritegude korral, mille eest mõistetakse maksimumkaristus on vähemalt neli aastat vangistust, peaks see tähtaeg olema vähemalt viis aastat alates kuriteo toimepanemisest. See ei tohiks seada piiranguid nendele liikmesriikidele, kes ei ole kehtestanud uurimismenetlusele, süüdistuse esitamisele ja kohtulahendi täitmisele pööramisele aegumistähtaegu.
- (23) Ilma et see piiraks kriminaalasjades tehtavat piiriülest koostööd ja vastastikust õigusabi käsitlevate normide ning muude liidu õigusnormide, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ⁽¹⁾ normide kohaldamist, on vaja ette näha asjakohased koostöö sätted, et tagada tulemuslik tegevus käesolevas direktiivis määratletud, liidu finantshuve kahjustavate kuritegude vastu, sealhulgas liikmesriikide ja komisjoni vaheline teabevahetus ning komisjoni antav tehniline ja operatiivabi riiklikele pädevatele asutustele, kuna neil võib olla vaja oma uurimiste koordineerimist hõlbustada. Selline abi ei tohiks kaasa tuua komisjoni osavõttu liikmesriikide korraldatavatest uurimis- või kohtu alla andmise menetlustest konkreetses kriminaalasjades. Kooskõlas määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 artikliga 8 peaksid kontrollikoda ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste eelarvete auditeerimise eest vastutavad audiitorid tegema Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja teistele pädevatele asutustele teatavaks kõik asjaolud, mida võidakse lugeda kuriteoks käesoleva direktiivi alusel, ning liikmesriigid peaksid tagama, et riiklikud auditeerimisasutused määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artikli 59 tähenduses teevad sedasama.
- (24) Komisjon peaks andma Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru meetmetest, mida liikmesriigid on võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks. Aruandele võib vajaduse korral lisada ettepanekud, millega võetakse arvesse võimalikke arengusuundi, eelkõige seoses liidu eelarve rahastamisega.
- (25) Konventsioon tuleks asendada käesoleva direktiiviga nende liikmesriikide puhul, kellele see on siduv.
- (26) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 ⁽²⁾ artikli 3 lõike 4 punkti d kohaldamisel tuleks viidet liidu finantshuve kahjustavale raskele kelmusele, nagu on määratletud konventsiooni artikli 1 lõikes 1 ja artikli 2 lõikes 1, käsitada viitena liidu finantshuve kahjustavale pettusele, nagu on määratletud käesoleva direktiivi artiklis 3 ja artikli 7 lõikes 3 või ühise käibemaksusüsteemi vastu suunatud kuritegudele, nagu on määratletud käesoleva direktiivi artikli 2 lõikes 2.
- (27) Käesoleva direktiivi nõuetekohane rakendamine liikmesriikides hõlmab isikuandmete töötlemist pädevate riigiasutuste poolt ning selliste andmete vahetamist ühelt poolt liikmesriikide ja teiselt poolt liidu pädevate asutuste vahel. Pädevate riigiasutuste vaheline isikuandmete töötlemine riigi tasandil peaks olema reguleeritud liidu *acquis*'ga. Isikuandmete vahetamine liikmesriikide vahel peaks toimuma vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2016/680 ⁽³⁾. Niivõrd kui isikuandmeid töötlevad liidu institutsioonid, organid ja asutused, peaks kohalduma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 45/2001 ⁽⁴⁾ või asjakohasel juhul muud liidu õigusaktid, mis reguleerivad isikuandmete töötlemist kõnealuste organite ja asutuste poolt, samuti kohtulike uurimiste konfidentsiaalsust käsitlevad kohaldatavad normid.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

- (28) Kuna kriminaalkaristused peaksid avaldama hoiatavat mõju, tuleb nende kehtestamisel pöörata erilist tähelepanu põhiõigustele. Käesolevas direktiivis austatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige õigust vabadusele ja turvalisusele, õigust isikuandmete kaitsele, kutsevabadust ja õigust teha tööd, ettevõtlusvabadust, õigust omandile, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele, süütuse presumptsiooni ja kaitseõigust, kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet ning *ne bis in idem* põhimõtet. Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada nimetatud õiguste ja põhimõtete täielik austamine ning sellest tuleb lähtuda ka käesoleva direktiivi rakendamisel.
- (29) Liikmesriigid peaksid võtma vajalikke meetmeid, et tagada raha kiire sissenõudmine ja ülekandmine liidu eelarvesse, ilma et see piiraks finantskorrektsioone ja alusetult makstud summade sissenõudmist käsitlevate liidu asjakohaste valdkondlike normide kohaldamist.
- (30) Haldusmeetmetel ja -karistustel on tähtis osa liidu finantshuve kaitsmises. Käesolev direktiiv ei vabasta liikmesriike kohustusest kohaldada ja rakendada liidu haldusmeetmeid ja -karistusi määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 artiklite 4 ja 5 tähenduses.
- (31) Käesolev direktiiv peaks panema liikmesriikidele kohustuse kehtestada riigisisese õiguses kriminaalkaristused nende liidu finantshuve mõjutavate pettuste ja pettustega seotud kuritegude eest, mille suhtes kohaldatakse käesolevat direktiivi. Käesolev direktiiv ei peaks kehtestama selliste karistuste või muu kehtiva õiguskaitseüsteemi kohaldamise kohustust üksikjuhtumite suhtes. Liikmesriigid võivad põhimõtteliselt jätkata haldusmeetmete ja -karistuste paralleelset kohaldamist direktiiviga reguleeritud valdkonnas. Käesolevat direktiivi ülevõtvate riigisiseste õigusnormide kohaldamisel peaksid liikmesriigid tagama, et kuritegude eest kriminaalkaristuste kehtestamisel kooskõlas käesoleva direktiiviga ning haldusmeetmete ja -karistuste mõistmisel ei rikuta hartat.
- (32) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide pädevust kehtestada oma maksuhaldurites selline struktuur ja töökorraldus, nagu nad peavad käibemaksu nõuetekohaseks kindlaksmääramiseks, hindamiseks ja kogumiseks vajalikuks, ega tohiks mõjutada käibemaksuõiguse tulemuslikku kohaldamist.
- (33) Käesoleva direktiivi kohaldamine ei piira ELi toimimise lepingus, ELi toimimise lepingule ja Euroopa Liidu lepingule (ELi leping) lisatud protokollis (nr 3) Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohta ja protokollis (nr 7) Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide kohta ning nende rakendussätetes sisalduvate, immunitetide tühistamist käsitlevate sätete ega liikmesriikide õigusaktides sisalduvate samalaadsete sätete kohaldamist. Käesoleva direktiivi sätete liikmesriigi õigusesse ülevõtmisel ja käesolevat direktiivi ülevõtvate riigisiseste õigusnormide kohaldamisel võetakse neid privileege ja immunitete täiel määral arvesse, sealhulgas austatakse saadikute ja liikmete vaba mandaati.
- (34) Käesoleva direktiiviga ei piirata liikmesriikide kriminaalõiguse üldnormide ja üldpõhimõtete kohaldamist karistuse mõistmisel ja täitmisele pööramisel vastavalt iga üksikjuhtumi konkreetsetele asjaoludele.
- (35) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit vastu võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (36) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt on Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (37) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ning ilma et see piiraks nimetatud protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.
- (38) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.

(39) Euroopa Kontrollikojaga konsulteeriti ja ta on esitanud arvamuse ⁽¹⁾,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS

REGULEERIMISE, MÕISTED JA KOHALDAMISALA

Artikkel 1

Reguleerimise

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse kuritegude ja karistuste määramise miinimumnormid, et võidelda liidu finantshuve kahjustavate pettuste ja muu ebaseadusliku tegevusega eesmärgiga tugevdada kaitset kõnealuseid finantshuve kahjustavate kuritegude eest kooskõlas liidu selle valdkonna *acquis*'ga.

Artikkel 2

Mõisted ja kohaldamisala

1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „liidu finantshuvid“ – kõik tulud, kulud ja varad, mis on hõlmatud

i) liidu eelarvega;

ii) aluslepingute kohaselt asutatud liidu institutsioonide, organite ja asutuste eelarvetega või otseselt või kaudselt nende hallatavate ja kontrollitavate eelarvetega, või mis on neist saadud või tuleb neisse maksta;

b) „juriidiline isik“ – üksus, millel on juriidilise isiku staatus vastavalt kohaldatavale õigusele, välja arvatud riigid ja avalik-õiguslikud asutused, kes teostavad riigivõimu, ning rahvusvahelised avalik-õiguslikud organisatsioonid.

2. Käibemaksupõhistest omavahenditest tulenevate tulude puhul kohaldatakse käesolevat direktiivi üksnes ühise käibemaksusüsteemi vastu suunatud raskete süütegude puhul. Käesoleva direktiivi kohaldamisel käsitatakse ühise käibemaksusüsteemi vastu suunatud süütegusid raskete süütegudena, kui artikli 3 lõike 2 punktis d määratletud tahtlik tegu või tegevusetus on seotud kahe või enama liidu liikmesriigi territooriumiga ja kui kogukahju on vähemalt 10 000 000 eurot.

3. Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide maksuhaldurite struktuuri ja toimimist.

II JAOTIS

LIIDU FINANTSHUVE KAHJUSTAVATE PETTUSTEGA SEOTUD KURITEOD

Artikkel 3

Liidu finantshuve kahjustav pettus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et liidu finantshuve kahjustavat pettust käsitatakse kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

2. Käesoleva direktiivi tähenduses käsitatakse liidu finantshuve kahjustava pettusena järgmist:

a) hangetesse mittepuutuvate kulude puhul tegu või tegevusetus, mis on seotud:

i) vale-, ebaõigete või mittetäielike aruannete või dokumentide kasutamise või esitamisega, mille tagajärjel omastatakse või peetakse õigusvastaselt kinni liidu eelarve või liidu poolt või tema nimel hallatavate eelarvete vahendeid või varasid;

ii) konkreetse kohustuslikult avaldamisele kuuluva teabe varjamisega, millel on sama tagajärg, või

iii) selliste vahendite või varade väärkasutamisega ehk nende kasutamisega muuks kui algselt ette nähtud otstarbeks;

⁽¹⁾ ELT C 383, 12.12.2012, lk 1.

- b) hangetesse puutuvate kulude puhul vähemalt juhul, kui see toimus kuriteo toimepanijale või muule isikule õigusvastase varalise kasu saamiseks, mille tulemusel kahjustati liidu finantshuve, tegu või tegevusetus, mis on seotud:
 - i) vale-, ebaõigete või mittetäielike aruannete või dokumentide kasutamise või esitamisega, mille tagajärjel omastatakse või peetakse õigusvastaselt kinni liidu eelarve või liidu poolt või tema nimel hallatavate eelarvete vahendeid või varasid;
 - ii) konkreetse kohustuslikult avaldamisele kuuluva teabe varjamisega, millel on sama tagajärg, või
 - iii) selliste vahendite või varade väärkasutamisega ehk nende kasutamisega muuks kui algselt ette nähtud otstarbeks, mis kahjustab liidu finantshuvisid;
- c) muude kui punktis d osutatud käibemaksupõhistest omavahenditest tulenevate tulude puhul tegu või tegevusetus, mis on seotud:
 - i) vale-, ebaõigete või mittetäielike aruannete või dokumentide kasutamise või esitamisega, mille tagajärjel vähendatakse õigusvastaselt liidu eelarve või liidu poolt või tema nimel hallatavate eelarvete vahendeid;
 - ii) konkreetse kohustuslikult avaldamisele kuuluva teabe varjamisega, millel on sama tagajärg, või
 - iii) õiguspäraselt saadud kasu väärkasutamisega, millel on sama tagajärg;
- d) käibemaksupõhistest omavahenditest tulenevate tulude puhul tegu või tegevusetus, mis on toime pandud piiriülestes petuskeemides seoses järgmisega:
 - i) vale-, ebaõigete või mittetäielike käibemaksualaste aruannete või dokumentide kasutamine või esitamine, mille tagajärjeks on liidu eelarvevahendite vähenemine;
 - ii) konkreetse kohustuslikult avaldamisele kuuluva käibemaksualase teabe varjamine, millel on sama tagajärg, või
 - iii) õigete käibemaksuaruannete esitamine, et pettuslikult varjata käibemaksu maksmata jätmist või saada ebaseaduslikult õigus käibemaksutagastusele.

Artikkel 4

Muud kuriteod, mis kahjustavad liidu finantshuve

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et direktiivi (EL) 2015/849 artikli 1 lõikes 3 kirjeldatud rahapesu käsitatakse kuriteona, kui see hõlmab käesoleva direktiivi kohaldamisalasse jäävate kuritegude tulemusel saadud vara.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et passiivset ja aktiivset korruptsiooni käsitatakse kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.
 - a) Käesoleva direktiivi kohaldamisel on „passiivne korruptsioon“ ametiisiku tegu, millega ametiisik otse või vahendaja kaudu taotleb või saab mis tahes liiki eeliseid endale või kolmandale isikule või nõustub eelise lubamisega selle eest, et ta paneks toime või jätkaks toime panemata oma ametiülesandeks oleva või ametiülesannete täitmise seoses teo viisil, mis kahjustab või tõenäoliselt kahjustaks liidu finantshuve.
 - b) Käesoleva direktiivi kohaldamisel on „aktiivne korruptsioon“ isiku tegu, millega lubatakse, pakutakse või antakse otse või vahendaja kaudu ametiisikule endale või kolmandale isikule mis tahes liiki eeliseid selle eest, et ta paneks toime või jätkaks toime panemata oma ametiülesandeks oleva või ametiülesannete täitmise seoses teo viisil, mis kahjustab või tõenäoliselt kahjustaks liidu finantshuve.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et omastamist käsitatakse kuriteona, kui see on pandud toime tahtlikult.

Käesoleva direktiivi kohaldamisel on „omastamine“ iga vahendite või varade haldamisega otse või kaudselt tegeleva ametiisiku tegu, mille raames ta eraldab või maksab välja vahendeid või omastab või kasutab vara vastupidiselt nende ette nähtud eesmärgile, mis kahjustab liidu finantshuve.

4. Käesoleva direktiivi kohaldamisel on „ametiisik“:

a) liidu või riigi ametnik, sealhulgas teise liikmesriigi ja kolmanda riigi ametnik;

i) mõiste „liidu ametnik“ tähendab isikut, kes on

- ametnik või muu lepinguline töötaja nõukogu määruses (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 ⁽¹⁾ sätestatud Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade ja Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste (edaspidi „personalieeskirjad“) tähenduses, või
- liikmesriigi või avalik-õigusliku või eraõigusliku organi poolt liidu juurde lähetatud ja kes täidab liidu ametnike või muude teenistujate ülesannetega võrdväärseid ametiülesandeid.

Ilma et see piiraks protokollides nr 3 ja nr 7 sisalduvate privileege ja immunitete käsitlevate sätete kohaldamist, käsitatakse aluslepingute alusel asutatud liidu institutsioonide, organite ja asutuste liikmeid ja selliste organite personali liidu ametnikena, kui nende suhtes ei kohaldata personalieeskirju;

ii) mõiste „riigiametnik“ sisustamise aluseks on mõiste „ametnik“ või „ametiisik“ määratlus selle liikmesriigi või kolmanda riigi riigisisises õiguses, kus kõnealune isik oma ametiülesandeid täidab.

Liikmesriigi või kolmanda riigi riigiametnikku puudutavas menetluses, mille on algatanud teine liikmesriik, ei ole viimati nimetatud kohustatud kasutama „riigiametniku“ mõistet, välja arvatud juhul, kui see mõiste ühildub tema riigisiseses õiguses kasutatavaga.

Mõiste „riigiametnik“ hõlmab kõiki isikuid, kes riigi, piirkondlikul või kohalikul tasandil töötavad täidesaatvat, haldus- või kohtuvõimu teostaval ametikohal. Riigiametnikuna käsitatakse kõiki isikuid, kes riigi, piirkondlikul või kohalikul tasandil töötavad seadusandlikku võimu teostaval ametikohal;

b) muu isik, kellele on antud avaliku teenistuse ülesanded ja kes täidab neid seoses liidu vahendite haldamise või liidu finantshuve mõjutavate otsuste tegemisega liikmesriigis või kolmandas riigis.

III JAOTIS

ÜLDSÄTTED PETTUSTE JA LIIDU FINANTSHUVE KAHJUSTAVATE MUUDE KURITEGUDE KOHTA

Artikkel 5

Kuriteole kihutamine ja kaasaaitamine ning kuriteokatse

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude toimepanemisele kihutamine ja kaasaaitamine on karistatav kuriteona.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et artiklis 3 ja artikli 4 lõikes 3 osutatud kuritegude toimepanemise katse on karistatav kuriteona.

Artikkel 6

Juriidiliste isikute vastutus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et juriidilist isikut saab võtta vastutusele artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude eest, mille on tema kasuks toime pannud eraisikuna või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kellel on juriidilises isikus juhtiv koht, mis põhineb järgmisel:

a) õigus esindada juriidilist isikut;

b) õigus teha otsuseid juriidilise isiku nimel või

c) õigus kontrollida juriidilist isikut.

⁽¹⁾ EÜTL 56, 4.3.1968, lk 1.

2. Samuti võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab võtta vastutusele, kui käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tagajärjel on osutunud võimalikuks, et tema alluvuses olev isik on pannud selle juriidilise isiku kasuks toime artiklis 3, 4 või 5 osutatud kuriteo.

3. Juriidilise isiku vastutuselevõtmine vastavalt käesoleva artikli lõigetele 1 ja 2 ei välista kriminaalmenetluse algatamise võimalust füüsilise isiku suhtes, kes on toime pannud artiklis 3 või 4 osutatud kuriteo või kelle suhtes kohaldatakse kriminaalvastutust artikli 5 alusel.

Artikkel 7

Füüsilistele isikutele kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid tagavad, et füüsilistele isikutele mõistetakse artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude eest tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad kriminaalkaristused.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest mõistetakse maksimumkaristusena vangistus.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest mõistetakse maksimumkaristusena vähemalt neli aastat vangistust, kui kuriteoga tekitati suur kahju või saadi suur eelis.

Artikli 3 lõike 2 punktides a, b ja c ning artiklis 4 osutatud kuritegudega tekitatud kahju või saadud eelis loetakse suureks, kui kahju või eelis on üle 100 000 euro.

Artikli 3 lõike 2 punktis d osutatud ning artikli 2 lõikes 2 sätestatud kohaldamisalasse jäävate kuritegudega tekitatud kahju või saadud eelis loetakse alati suureks.

Liikmesriigid võivad ette näha maksimumkaristusena vähemalt nelja aasta pikkuse vangistuse ka muudel nende riigisiseses õiguses määratletud raskendavatel asjaoludel.

4. Kui artikli 3 lõike 2 punktis a, b või c või artiklis 4 osutatud kuriteoga tekitatud kahju on väiksem kui 10 000 eurot või saadud eelis on väiksem kui 10 000 eurot, võivad liikmesriigid ette näha muu kui kriminaalõigusliku karistuse.

5. Lõike 1 ei piira pädevate asutuste õigust kohaldada ametiisikute suhtes distsiplinaarkaristusi.

Artikkel 8

Raskendav asjaolu

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et raskendavaks asjaoluks loetakse artiklis 3, 4 või 5 osutatud kuriteo toimepanemine kuritegeliku ühenduse tegevuse raames raamotsuse 2008/841/JSK tähenduses.

Artikkel 9

Juriidilistele isikutele kohaldatavad karistused

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis tagavad, et juriidilistele isikutele, kes võetakse vastutusele artikli 6 alusel, määratakse tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, mille hulka kuuluvad kriminaalõiguslikud või muud trahvid ja mis võivad hõlmata muid karistusi, näiteks:

- a) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine,
- b) ajutine või alaline riigihankemenetlusest kõrvaldamine,
- c) ajutine või alaline ettevõtluskeeld,

- d) kohtuliku järelevalve alla võtmine,
- e) sundlõpetamine,
- f) kuriteo toimepanekuks kasutatud üksuste ajutine või lõplik sulgemine.

Artikkel 10

Vara arestimine ja konfiskeerimine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et võimaldada artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude toimepanemise vahendite ja saadud tulu arestimist ja konfiskeerimist. Liikmesriigid, kelle jaoks on siduv Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/42/EL, (¹) teevad seda kooskõlas nimetatud direktiiviga.

Artikkel 11

Kohtualluvus

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma kohtualluvus artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude üle, kui
 - a) kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud asjaomase liikmesriigi territooriumil või
 - b) kuriteo toimepanija on asjaomase liikmesriigi kodanik.
2. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma kohtualluvus artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude üle, kui kuriteo toimepanijale kohalduvad kuriteo toimepanemise ajal personalieeskirjad. Iga liikmesriik võib mitte kohaldada või ainult teatavatel juhtudel või ainult teatavatel tingimustel kohaldada käesolevas lõikes sätestatud kohtualluvuse reegleid ning teavitab sellest komisjoni.
3. Liikmesriik teavitab komisjoni otsusest oma kohtualluvust laiendada artiklis 3, 4 või 5 osutatud kuritegudele, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, kui esineb mõni järgmine olukord:
 - a) kuriteo toimepanija peamine elukoht asub selle liikmesriigi territooriumil;
 - b) kuritegu on toime pandud selle riigi territooriumil asuva juriidilise isiku kasuks või
 - c) kuriteo toimepanija on üks selle riigi ametnikke, kes tegutseb oma ametiülesannete täitmisel.
4. Lõike 1 punktis b osutatud juhtudel võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et nende kohtualluvuse kohaldamine ei sõltu tingimusest, mille kohaselt saab süüdistuse esitada ainult pärast ohvri avalduse esitamist kuriteo toimepanemise kohas või pärast kuriteost teatamist selle riigi poolt, kelle territooriumil kuritegu toime pandi.

Artikkel 12

Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude aegumine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada aegumistähtajad, mis võimaldavad artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude uurimist, nende eest süüdistuse esitamist, nende kohtulikku menetlemist ja kohtuotsuse tegemist piisava aja jooksul pärast kuritegude toimepanemist, et neid tulemuslikult menetleda.
2. Artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude korral, mille eest mõistetak maksimumkaristus on vähemalt neli aastat vangistust, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et võimaldada nende kuritegude uurimist, nende eest süüdistuse esitamist, nende kohtulikku menetlemist ja kohtuotsuse tegemist vähemalt viie aasta jooksul alates kuritegude toimepanemisest.
3. Erandina lõikest 2 võivad liikmesriigid kehtestada aegumistähtaja, mis on lühem kui viis aastat, kuid mitte lühem kui kolm aastat, tingimusel et selle tähtaja kulgemist on võimalik teatavate toimingute korral katkestada või peatada.

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/42/EL kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.4.2014, lk 39).

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis võimaldavad täitmisele pöörata sellise karistuse, milleks on

a) üle ühe aasta pikkune vangistus, või alternatiivina;

b) vangistus kuriteo korral, mille eest mõistetakse maksimumkaristus on vähemalt neli aastat vangistust,

mis mõistetakse artiklis 3, 4 või 5 osutatud kuritegude eest lõpliku süüdimõistva otsusega, vähemalt viie aasta jooksul alates lõplikult süüdi mõistva otsuse tegemise kuupäevast. See tähtaeg võib sisaldada aegumistähtaaja kulgemise katkestamisest või peatamisest tulenevaid pikendamisi.

Artikkel 13

Sissenõudmine

Käesoleva direktiivi kohaldamine ei piira järgmiste summade sissenõudmist:

- 1) liidu tasandil alusetult makstud summad seoses artikli 3 lõike 2 punktis a, b või c või artiklis 4 või 5 osutatud kuritegude toimepanemisega;
- 2) riigi tasandil tasumata käibemaks seoses artikli 3 lõike 2 punktis d või artiklis 4 või 5 osutatud kuritegude toimepanemisega.

Artikkel 14

Seos liidu muude kohaldatavate õigusaktidega

Käesoleva direktiivi kohaldamist ei mõjuta liidu õiguses, eelkõige määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 artiklites 4 ja 5, või liidu õigusest tuleneva konkreetse kohustuse täitmiseks vastu võetud riigisisestes õigusaktides sätestatud haldusmeetmete, -karistuste ja -trahvide kohaldamine. Liikmesriigid tagavad, et kriminaalmenetlused, mis algatatakse käesoleva direktiivi rakendamiseks vastu võetud riigisiseste õigusnormide alusel, ei takista põhjendamatult selliste liidu õiguses või riigisisestes rakendusaktides sätestatud haldusmeetmete, -karistuste ja -trahvide tõhusat ja nõuetekohast kohaldamist, mida ei saa kriminaalmenetlusega võrdsustada.

IV JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 15

Liikmesriikide ja komisjoni (OLAF) ning teiste liidu institutsioonide, organite või asutuste koostöö

1. Ilma et see piiraks kriminaalasjades tehtavat piiriülest koostööd ja vastastikku antavat õigusabi käsitlevate normide kohaldamist, teevad liikmesriigid, Eurojust, Euroopa Prokuratuur ja komisjon oma vastava pädevuse piires koostööd artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude vastase võitluse valdkonnas. Selleks annab komisjon ja asjakohasel juhul Eurojust liikmesriikide pädevatele asutustele vajalikku tehnilist ja operatiivabi, et aidata nende uurimisi koordineerida.

2. Liikmesriikide pädevad asutused võivad oma pädevuse piires vahetada komisjoniga teavet, et hõlbustada asjaolude tuvastamist ja tõhusate abinõude tarvitusele võtmist artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude suhtes. Komisjon ja liikmesriikide pädevad asutused võtavad igal konkreetsel juhul arvesse konfidentsiaalsusnõudeid ja andmekaitse norme. Ilma et see piiraks teabele juurdepääsu käsitleva riigisisese õiguse kohaldamist, võib komisjonile teavet edastav liikmesriik määrata sel eesmärgil kindlaks teabe kasutamise eritingimused, millest komisjon või seda teavet kasutav muu liikmesriik peab kinni pidama.

3. Kontrollikoda ning aluslepingute kohaselt loodud liidu institutsioonide, organite ja asutuste eelarvete ning institutsioonide hallatavate ja kontrollitavate eelarvete auditeerimise eest vastutavad audiitorid teatavad OLAFile ja teistele pädevatele asutustele kõik asjaolud, millest nad on oma ametiülesannete täitmisel teada saanud ja mida võiks käsitada artiklis 3, 4 või 5 osutatud kuriteona. Liikmesriigid tagavad, et riiklikud auditeerimisasutused teevad sama.

*Artikkel 16***Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni asendamine**

Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse 26. juuli 1995. aasta konventsioon ning selle 27. septembri ja 29. novembri 1996. aasta ning 19. juuni 1997. aasta protokollid asendatakse alates 6. juulist 2019 käesoleva direktiiviga nende liikmesriikide puhul, kellele see on siduv.

Käesoleva direktiiviga seotud liikmesriikide puhul käsitatakse viiteid konventsioonile viidetena käesolevale direktiivile.

*Artikkel 17***Ülevõtmine**

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt 6. juuliks 2019. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile. Liikmesriigid kohaldavad kõnealuseid norme alates 6. juulist 2019.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametliku avaldamise korral nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et käesoleva direktiiviga seotud liikmesriikide puhul käsitatakse kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud konventsioonile viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste riigisiseste õigusnormide teksti.

*Artikkel 18***Aruandlus ja hindamine**

1. Komisjon esitab hiljemalt 6. juuliks 2021 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse seda, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid.

2. Ilma et see piiraks muudes liidu õigusaktides sätestatud aruandluskohustusi, saadavad liikmesriigid igal aastal komisjonile artiklites 3, 4 ja 5 osutatud kuritegude kohta järgmise statistika, kui see on asjaomases liikmesriigis kesktasandil kättesaadav:

- a) algatatud ja lõpetatud kriminaalmenetluste arv, õigeksmõistva ja süüdimõistva otsusega lõppenud menetluste arv ning pooleliolevate menetluste arv;
- b) kriminaalmenetluse tulemusel sisse nõutud summad ja kahju hinnanguline suurus.

3. Võttes arvesse lõike 1 kohaselt esitatud aruannet ja lõike 2 kohaselt esitatud liikmesriikide statistikat, esitab komisjon hiljemalt 6. juuliks 2024 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles ta hindab käesolevat direktiivi ülevõtvate riigisiseste õigusnormide mõju liidu finantshuve kahjustavate pettuste tõkestamisele.

4. Võttes aluseks lõike 2 kohaselt esitatud liikmesriikide statistika, esitab komisjon hiljemalt 6. juuliks 2022 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles ta hindab, kas liidu finantshuvide kaitse tugevdamise üldise eesmärgi seisukohast

- a) on artikli 2 lõikes 2 osutatud künnis asjakohane,
- b) on artiklis 12 osutatud aegumise sätted piisavalt tulemuslikud,
- c) käsitleb käesolev direktiiv tulemuslikult hangetega seotud pettusi.

5. Lõigetes 3 ja 4 osutatud aruannetele lisatakse vajaduse korral seadusandlik ettepanek, mis võib sisaldada erisätet hangetega seotud pettuste kohta.

*Artikkel 19***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 20***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourg, 5. juuli 2017

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
M. MAASIKAS

PARANDUSED**Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määruse (EL) 2017/1128 (võrgusisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul) parandus**

(Euroopa Liidu Teataja L 168, 30. juuni 2017)

Leheküljel 11 artikli 9 lõikes 2

asendatakse „Hiljemalt 21. maiks 2018 ...“

järgmisega: „Hiljemalt 2. juuniks 2018 ...“.

Leheküljel 11 artiklis 10

asendatakse „... hiljemalt 21. märtsiks 2021 ...“

järgmisega: „... hiljemalt 2. aprilliks 2021 ...“.

Leheküljel 11 artikli 11 lõikes 2

asendatakse „Seda kohaldatakse alates 20. märtsist 2018.“

järgmisega: „Seda kohaldatakse alates 1. aprillist 2018.“

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET